

Ospravedlnenie

Na poslednú chvíľu sa nám do minulého čísla Ozveny podarili dostať aktuálne výsledky z volieb do Výkonného výboru a Revíznej komisie. Niekedy však platí staré známe: Práca chvatná, málo platná, a tak sa nám do textu dostala chybička. Pri kandidátke Erike Šágovej mal byť počet hlasov 150.

Za chybu sa všetkým čitateľom a hlavne Erike ospravedľujeme.

Vážení čitatelia,

letu nám klope na dvere, je tu dovolenkové obdobie. V OMD sme práve dokončili práce okolo zbierky. Podľa predbežných informácií vyzbieralo sa 336 700 korún. Presnú sumu a ako priebeh náš Deň sa dozviete z 3. čísla Ozveny.

V týchto dňoch už naplno pracujeme na príprave troch táborov. Tešíme sa na každého účastníka, ale aj na prípadné návštevy. Mysleli sme pritom aj na tých, ktorí sa chcú potešiť obsahom Ozveny a na leto sme pre Vás pripravili tak trochu odľahčenú Ozvenu s minimálnym počtom odborných článkov. V jej druhom čísle, popri tradičných rubrikách, môžete sa dočítať čo všetko sa udialo za uplynulé obdobie v OMD – článok nesie názov „Čo nového Oemďáci?“. Ďalej, keď si prečítate zápisnicu, môžete sa oboznámiť s obsahom zasadnutia VV a RK.

Prinášame Vám správu o našom mecenášovi a propagátorovi OMD, Jurajovi Barbaričovi. Venujeme sa aj stretnutiu s rumunskými Slováckmi, v rámci ktorého im Stanko Minárik odovzdal finančný dar, ktorý sa vyzbieral na našom stretnutí v októbri 2004 vo Vyhniach. Hneď po tomto článku píšeme o ďalšom stretnutí s predsedom maďarskej obdoby OMD Józsefom Thieszom, ktorý bol na návšteve Slovenska. Venujte svoju pozornosť aj ťažkostiam okolo zdravotného poistenia osobných asistentov, prečítajte si článok na strane 17.

V článku „Národný deň UILDM“ priblížime Deň UILDM, čo je obdoba nášho Dňa ľudí so svalovou dystrofiou v Taliansku. Ponúkame Vám aj ďalší veľmi zaujímavý článok zo zahraničia pod názvom „Anglicko a ja“, v ktorom sa dozviete o živote ľudí so zdravotným postihnutím v Anglicku. Článok je autentický, je písaný z pohľadu tam pôsojacej osobnej asistentky zo Slovenka. Nevynechajte ani dojemný článok pani Lazoríkovej, ktorá opísala svoju cestu na svetoznáme pútnické miesto Lurdy. O svojich skúsenostiach z cestovania vlakom nám zasa napísala Klaudia, osobná asistentka pani Gluchovej. So svojou radosťou sa s nami podelila aj Juliana Janechová, mamka 4-mesačného synčeka Šteška.

Vo vymenovaní článkov, informácií, ktoré tvoria obsah tohto čísla by sme ešte mohli pokračovať, ale namiesto toho Vám želáme príjemné čítanie, dúfajúc, že si každý z Vás nájde v Ozvene niečo zaujímavé.

OBSAH

Čo nového Oemďáci?	2
Zápisnica zo zasadnutia	4
Problematika os. asistencie	9
Valentínske srdce J. Barbariča	13
Stretnutie s rumunskými...	14
Zdravotné poisťovne a OA	17
Národný deň UILDM	20
Anglicko a ja	22
Lurdy	24
Mama a ja	28
Ďetský kútik Danky Drobcovej	33
Infoservis	36
Zoznamka	48

Čo nového Oemďáci?

Takto nejako by sa dal „parafrázovať“ nekonečný rozhlasový seriál, ktorý pamätajú najmä tí starší poslucháči. Naši čitatelia sa však budú pýtať: Čo nového Oemďáci a preto táto rubrika patrí Vám. V minulom čísle bolo toľko nových informácií, že sa nám táto rubrika presunula do ďalšieho čísla. Niektoré správy časom stratili príchuť čerstvých, napriek tomu, ich ponúkame a veríme, že Vás naozaj zaujíma, čo je u nás nové?

Komunitné plánovanie – projekt organizovaný Bratislavským samosprávnym krajom

Organizácie pracujúce a patriace pod Bratislavský samosprávny kraj (ďalej len BSK) boli pozvané, aby sa v procese komunitného plánovania spolupodievali na rozvoji a skvalitňovaní všetkých foriem činností v sociálnej oblasti. Zastupiteľstvo BSK schválilo projekt Koncepcie rozvoja sociálnych služieb. Najvyšším pracovným orgánom komunitného plánovania je **Stály výbor**, ktorého poslaním je posudzovať zásadné a koncepčné návrhy riešenia rozvoja sociálnych služieb, poradenstva a prevencie, ktoré sú výsledkom práce jednotlivých koordinačných skupín a tímov, a tieto návrhy postupovať na vyjadrenie kompetentným orgánom a organizáciám zúčastneným v sociálnej oblasti.

Boli vytvorené tieto koordinačné skupiny a ich manažéri:

1. seniori;
2. zdravotne postihnutí občania a občania so sociálne zdravotnou indikáciou;
3. osoby ohrozené drogovými a inými závislosťami;
4. občania v prechodnej sociálnej kríze, rodina v kríze, CAN (týrané, zneužívané a zanedbávané deti).

Skupina pre problematiku zdravotne postihnutých občanov sa rozdelila na podskupiny podľa rôznych druhov postihnutí. OMD zastupuje v projekte **A. Madunová**, ktorá pracuje v podskupine pre otázky občanov s telesným postihnutím a vnútorným postihnutím. Zatiaľ sa uskutočnili štyri stretnutia.

13. februára 2005, OD Dubeň Žilina, Valentínske srdce Juraja Barbariča

O tejto milej akcii zorganizovanej Jurajom Barbaričom a Milkou Brezániovou sa dočítate v samostatnom článku na stránkach Ozveny.

28. februára 2005, Bratislava, notárka spísala Notársku zápisnicu z volieb

V sídle OMD sa v prítomnosti notárky otvárali obálky a sčítavali hlasy. Do výkonného výboru boli zvolení: Bielak, Blažek, Duračinská, Juríková, Kőböl, Madunová, Vranovský. Do revíznej komisie boli zvolení: Granecová, Hron, Tožičková.

16. marca 2005, Bratislava, zasadnutie Národnej rady občanov

so zdravotným postihnutím

Na zasadnutí sa pripravoval program Valného zhromaždenia NROZP, diskutovalo sa o Koncepcii dlhodobej starostlivosti, ku ktorej väčšina členov VV zaujala negatívne stanovisko (okrem MUDr. Orgonášovej).

19. marca 2005, Bratislava, zasadnutie novozvoleného Výkonného výboru a Revíznej komisie

Podrobnejšie v Ozvene na inom mieste.

26. apríla 2005, Bratislava, Matematicko-fyzikálna fakulta, stretnutie so študentmi so zdravotným postihnutím - užívateľmi osobnej asistencie

OMD-Agentúra osobnej asistencie bola oslovená PhDr. Elenou Mendelovou z Podporného centra pre zrakovo postihnutých študentov z MFF o stretnutie so študentmi, užívateľmi osobnej asistencie. Pretože mali niekoľko nevyjasnených otázok a negatívnych skúseností, počas stretnutia sme sa snažili zodpovedať všetky témy. Na stretnutí sa zúčastnili aj osobné asistentky, ktoré sa pýtali na otázky z praxe. O osobnej asistencii sme diskutovali takmer dve hodiny, OMD zastupovali Madunová a Blažek.

14. mája 2005, Bratislava, Stredná zdravotná škola na Ulici Palackého, stretnutie s dobrovoľníkmi

6. júna 2005, Bratislava, Stredná zdravotná škola na Záhradníckej ul., stretnutie s dobrovoľníkmi

OMD v zložení Blažek, Duračinská, Madunová + asistent navštívila SZŠ na Palackého ul. v Bratislave, aby sme sa osobne zoznámili a porozprávali so študentkami, dobrovoľníkmi, ktoré nám budú pomáhať počas Dňa ľudí so svalovou dystrofiou. Predstavili sme činnosť organizácie, priblížili sme ochorenie a jeho dôsledky, prečo robíme tento deň, prečo kladieme dôraz na osvetu o tomto ochorení. Ukázali sme pokladničky, motýlikov, letáčky, ako si predstavujeme, aby komunikovali s ľuďmi počas zbierky, ako odpovedať na otázky a pod. Po predchádzajúcich skúsenostiach sme sa rozhodli pestovať si „osobnejší“ vzťah s ľuďmi, ktorí nám pomáhajú počas zbierky, pretože Deň ľudí so svalovou dystrofiou je aj o osvetu a tú môžu robiť len informovaní dobrovoľníci.

31. mája 2005, Bratislava, Valné zhromaždenie Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím, seminár: „Mainstreaming v oblasti zdravotného postihnutia – spolupráca a vytváranie partnerstiev v regiónoch“

1. júna 2005, Bratislava, seminár: „Informovanosťou proti diskriminácii“

Na obidvoch seminároch sa zúčastnil člen VV Tibor Kőböl.

Na Valnom zhromaždení NROZP sa zúčastnili dvaja delegáti za OMD:

Madunová a Kőböl (ako náhradník) za chorú Máriu Duračinskú. Na VZ prebiehali voľby do jednotlivých orgánov NR, s týmito výsledkami:

Predseda NROZP v SR: Branislav Mamojka (Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska).

Podpredsedovia: Anna Reháková (Zväz diabetikov SR), Mária Benková (Slovenský zväz sluchovo postihnutých).

Členovia Výkonného výboru: Jaroslav Janovec (Slovenské hemofilické združenie), Iveta Mišová (Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím), Viliam Franko (Slovenský zväz telesne postihnutých), **Tibor Kőböl** (Organizácia muskulárnych dystrofií v SR).

Taktiež prebehli voľby Volebnej komisie, Revíznej komisie. Ako hostia sa na VZ zúčastnili štátna tajomníčka Ministerstva zdravotníctva, Peter Tatár, poslanec Peter Bódy, poslankyňa Mária Demeterová, zástupca združenia Únia miest a obcí Slovenska a ďalší.

Diskutovalo sa na tému Konceptia dlhodobej starostlivosti. Zástupcovia MZ uviedli, že v júni sa začne pripomienkovať paragrafované znenie. Poslanec Bódy informoval o iniciatívach novelizovať zákon o sociálnej pomoci.

Zápisnica zo zasadnutia Výkonného výboru a Revíznej komisie OMD v SR z 19. marca na Športovej ulici v Bratislave (krátené)

Prítomní: Miroslav Bielak, Jozef Blažek, Mária Duračinská, Ivana Juríková, Andrea Madunová, Tibor Kőböl, MUDr. Andrej Vranovský, Margita Granecová, Vladimír Hron, Zuzana Tožičková.

Ako hostí: Simona Ďuriačová.

1. privítanie (Madunová)

Osobitne poďakovala MUDr. Vranovskému za prijatie kandidatúry a za doterajšiu pomoc organizácii. Poďakovanie patrilo aj Simone Ďuriačovej za doterajšie pôsobenie a prácu vo výbore, ako aj za jej prácu hospodárky.

2. oboznámenie s výsledkami volieb, prečítanie notárskej zápisnice o voľbách (Duračinská)

Notárska zápisnica bola napísaná 28.2.2005 JUDr. Máriou Sporkovou.

Volieb sa zúčastnilo 310 členov s hlasovacím právom. Z volebných lístkov bolo 300 platných a 10 neplatných. Do Výkonného výboru boli zvolení s počtom hlasov: Jozef Blažek 231, Miroslav Bielak 186, Mária Duračinská 267, Ivana Juríková 166, Tibor Kőböl 257, Andrea Madunová 276, Andrej Vranovský 223. Do Revíznej komisie boli zvolení s počtom hlasov: Margita Granecová 231, Vladimír Hron 216, Zuzana Tožičková 219.

3. voľba predsedu, podpredsedu a tajomníka VV OMD v SR

Za predsedu OMD v SR bola navrhnutá a s počtom 6 hlasov zvolená Andrea Madunová. Za podpredsedu bola navrhnutá a s počtom 6 hlasov zvolená Mária Duračinská. Za tajomníka bol navrhnutý a s počtom 6 hlasov zvolený Jozef Blažek. Všetci traja členovia VV sa pri ich volení zdržali hlasovania.

4. voľba predsedu RK

Za predsedu RK bola navrhnutá a zvolená Margita Granecová.

5. kontrola uznesení

Uznesenia č. 17-22/2004 sú všetky splnené.

6. plán činnosti OMD

a) v akom štádiu je príprava odsúhlaseného plánu činnosti:

- Deň ľudí so svalovou dystrofiou (Blažek)

Bude sa konať 10. júna 2005.

Motýliky - symboly boli objednané v počte 15 000 ks. Chceli by sme, aby boli vyrobené kvalitnejšie. Letáky sa objednávajú v počte 20 000 ks. V Ozvene č. 1/2005 sa zverejní výzva, aby sa prihlásili členovia, ktorí majú záujem zbierku robiť. Je potrebné urobiť: osloviť Aničku Šiškovú, aktualizovať televízny a rozhlasový šot, zlepšiť oslovenie a osvetu u dobrovoľníkov v Bratislave. Chceli by sme pripraviť sprievodné podujatie - pôjde o projekt, ktorý bude organizovať členka Alenka Hradňanská. Tento rok vznikla zmenená situácia v spolupráci s obchodnou spoločnosťou Tesco. Tesco má v tomto roku vlastný projekt a jeho podujatia sa budú konať približne v tom čase ako naša zbierka. Spolupráca s ním nebude možná, preto tento rok oslovíme iné spoločnosti siete hypermarketov.

- Letné tábory v Belušských Slatinách v chate Makyta (Blažek, Madunová, Duračinská)

Budú sa konať 2. až 4. júlový týždeň pre deti, mládež a dospelých. Tábor pre deti bude organizovaný formou ako minulý rok (asistentov zabezpečíme my, nebude chýbať psychológ pre rodičov a animátor). Po dohode s manželmi Vargoškovcami, nájomcami chaty Makyta, sa na bezbariérové prerobia ďalšie tri sociálne zariadenia. Spolu potom bude 5 bezbariérových sociálnych zariadení s 10 izbami (2 izby majú jedno spoločné sociálne zariadenie).

Tábory pre mládež a dospelých budú organizované inak. Asistentov si zabezpečia účastníci sami. Psychologička tam nebude. Vedúci pobytu bude mať k dispozícii dvoch asistentov, ktorí budú pomáhať pri aktivitách. Program bude pripravený tak, aby sa účastníci naučili presadiť svoj názor, svoju predstavu

o živote, spolu s poradenstvom vo veciach osobnej asistencie. Poskytovať sa budú aj akékoľvek iné informácie, ktoré budú účastníci potrebovať.

– Stretnutie členov OMD, hotel Sitno, Vyhne (9.-14.10.2005)

Pobyt je už je objednaný a potvrdený. Jeden deň bude vyhradený odbornému semináru na tému „Multidisciplinárna starostlivosť“. S prípravou seminára a s kontaktmi na lekárov pomôže MUDr. Vranovský.

– Klub boccie – tréningy v Bratislave (Blažek)

Oslovíme členovia OMD v Bratislave, či majú záujem hrať pravidelne bocciu. Po zakúpení 5 sád loptičiek na bocciu v hodnote asi 50 000 Sk (z financií 2 % z daní) začneme s tréningami. Či bude potrebné založenie samostatného klubu v rámci OMD, o tom rozhodneme po začatí tréningov. Tréningy sa začnú najskôr v telocvični OMD, ak bude záujem venovať sa boccii trvalejšie, bude sa hľadať väčšia telocvičňa.

– Klub boccie – tréningy v Tvrdošíne na Orave (Bielak)

Starosta je ochotný poskytnúť športovú halu v Tvrdošíne na bocciu, ak budú tréningy 3-krát do roka pre najmenej 10 ľudí. Táto podmienka je reálne splniteľná. Mesto je časom ochotné prispieť aj na zakúpenie loptičiek na bocciu, ak bude o hru záujem.

– Brožúry (Madunová, Duračinská)

Vyhne 2003 „Duchennova svalová dystrofia“ a Vyhne 2004 „Domáca fyzioterapia pre osoby s NSO“ – dajú sa dohromady jednotlivé príspevky zo seminárov. Vytlačí sa aj brožúra o osobnej asistencii. Náklady na ne uhradíme z financií 2 % z daní.

– Nadabovanie videokazety (Duračinská)

Oslovili sme kameramana, ktorý má kontakt na dabingové štúdio v Bratislave. Dabovanie zaplatíme z financií 2 % z daní.

b) rozdelenie zodpovednosti za jednotlivé aktivity

Deň ľudí so svalovou dystrofiou – zodpovedný Jozef Blažek

Letné tábory – zodpovední spoločne Madunová, Blažek, Duračinská

Stretnutie členov – spoločne

Odborný seminár – Vranovský, Duračinská

Klub boccie – Blažek

Brožúra o asistencii – Madunová

Brožúra o seminári – Duračinská

Videokazeta – Duračinská

6. financovanie činnosti OMD (Madunová, Györiová)

a) schválené dotácie (MPSVR, BSK)

MPSVaR nám poskytlo dotáciu vo výške 504 000 Sk (na stretnutie členov, na Ozvenu, na školenie a na členské do EAMDA). Bratislavský samosprávny kraj nám poskytol finančný príspevok vo výške 250 000 Sk na sociálne poradenstvo.

b) projekty (Duračinská)

Nadácia Pontis – projekt na preplatenie 3 sád loptičiek na bocciu, grant nám nebol priznaný; Nadácia SPP, program Priestor – projekt na agentúru osobnej asistencie; Veľvyslanectvo Dánskeho kráľovstva na uhradenie nákladov na zakú-

penie 3 sád loptičiek na bocciu. V obidvoch prípadoch čakáme na odpoveď.

c) mzdy a dohody o vykonaní práce (z akých zdrojov)

Mzda na pracovnú zmluvu pre A. Madunovú sa bude čerpať z prostriedkov z BSK. Pracovné zmluvy pre Blažeka a Duračinskú, odmeny na dohody o vykonaní práce uzatvorené s Györiovou a Kőbölom sa budú hrdiť z 2 % z daní. Výdavky na mzdy a dohody budú v sume 270 732 Sk.

7. rôzne:

– Zmluva s Jurajom Barbaričom (Duračinská)

Na dobu neurčitú sa v decembri 2004 uzavrela Zmluva o spolupráci s Jurajom Barbaričom. Juraj Barbarič bude informovať na svojich podujatiach o existencii NSO a o činnosti OMD a my budeme informovať o jeho podujatiach a podporovateľoch v Ozvene a na www stránke.

– Účasť OMD ako partnera v projekte Agentúry podporovaného zamestnávania (zavedenie komunitnej rehabilitácie v Ružinove...) (Madunová)

Projekt z Európskych sociálnych fondov, program EQUAL, trvanie 2 roky. Cieľom je zavedenie komunitnej rehabilitácie v mestskej časti Bratislava-Ružinov (ako by mali fungovať služby pre obyvateľov komunity, keď sú znevýhodnené z hocijakého dôvodu – postihnutí, slobodné matky, nezamestnaní v oblasti zamestnávania). Ide o pilotný projekt. Na projekte sú zúčastnení AgPZ, Slovenská humanitná rada, MÚ Ružinov, OMD v SR a sociologička Iveta Radičová.

– Monitoring (Duračinská)

Od januára 2005 sa vedie monitoring tlače o organizácii a jej činnosti, o spolupráci s Barbaričom, o Dni ľudí so svalovou dystrofiou, o ochoreni a o členoch. Články z tlače sa zakladajú, členovia VV budú posilať do sídla OMD tiež články z miestnych periodík.

– Dlhodobá starostlivosť, informácie a stanovisko OMD (Madunová, Duračinská)

Situácia nie je dobrá, ťažko sa presadzuje odmietavý postoj. Chýba spoločné vystúpenie zástupcov organizácií zdravotne postihnutých proti návrhu dlhodobej starostlivosti.

– Účasť S. Minárika na ME v Portugalsku (Duračinská)

OMD podporí účasť člena Stanislava Minárika na ME v boccii v Porte v Portugalsku od 11.6. do 19.6.2005. Náklady na účasť S. Minárika spolu s asistentom sú 1 600 Euro (cca 64 000 Sk) a náklady na letenky pre 2 osoby sú 33 000 Sk. Oslovili sme viaceré firmy a podnikateľov spolu s Veľvyslanectvom Portugalskej republiky. Náklady, ktoré bude treba uhradiť sa budú financovať z 2 % z daní.

VV berie na vedomie:

– výsledky volieb do VV a RK

– zmluvu o spolupráci s Jurajom Barbaričom

– zmluvu o reklame s firmou Baducci

– účasť OMD na projekte EÚ spolu s Agentúrovou PZ v Ružinove.

VV schvaľuje:

– informáciu o spôsobe financovania činnosti OMD v roku 2005.

Uznesenia:**1/2005**

Do roku 2005 sa prenášajú uznesenia, ktoré neboli splnené v roku 2004.

T: v priebehu roka

Z: zápisnica predtým

2/2005

Zodpovednosť za plnenie jednotlivých úloh podľa bodu 6 písm.b) v zápisnici.

T: v priebehu roka

Z: v texte

3/2005

V priebehu roka 2005 sa bude plniť plán činnosti OMD podľa bodu 6 písm. a) v zápisnici.

T: v priebehu roka

Z: spoločne

4/2005

Vypracovanie pripomienok ku koncepcii dlhodobej starostlivosti a oslovenie médií so zámerom otvoriť verejnú diskusiu.

T: do 30. 4. 2005

Z: Madunová

5/2005

Zástupcovia OMD sa zúčastnia Výročného valného zhromaždenia EAMDA v Zahrebe v Chorvátsku v septembri 2005.

T: nevieme

Z: spoločne

6/2005

Celoslovenské stretnutie členov sa bude konať 9.10. až 14.10.2005 v hoteli Sitno vo Vyhníach.

T: do 14. 10. 2005

Z: spoločne

7/2005

Osloviť Juraja Barbariča kvôli spolupráci pri organizácii a príprave programu na Deň ľudí so svalovou dystrofiou 10. júna 2005.

T: do 15. 4. 2005

Z: Blažek

8/2005

Ďalšie zasadnutie VV a RK sa uskutoční 14.10.2005 po stretnutí členov OMD v hoteli Sitno vo Vyhníach.

T: v texte

Z: Madunová

Zapísala: Mária Duračinská

Overila: Andrea Madunová

Obráť tvár k slnku a všetky tieň padnú za teba.

Problematika osobnej asistencie

OMD sa popri iných dôležitých činnostiach venuje aj osobnej asistencii, jej zavádzaniu do života ľudí s postihnutím, zvyšovaniu informovanosti o nej, a prostredníctvom Agentúry osobnej asistencie robí databázu adeptov na jej vykonávanie.

V bežnom živote sa vo všetkých oblastiach môžu vyskytnúť prípadné nedostatky a každá podnetná myšlienka na ich odstránenie je vítaná.

Agentúra osobnej asistencie dostala od svojej stálej klientky otázku, či osobní asistenti v ich databáze prechádzajú „psychologickými testami“.

K tejto otázke ju viedla konkrétna negatívna skúsenosť – údajne bola opakovane asistentkou okradnutá (asistentka nebola z databázy Agentúry osobnej asistencie). Pani zaujímalo, akým spôsobom sú adeпти na vykonávanie osobnej asistencie vyberaní a či musia absolvovať aj psychologické testy. Pre informáciu doplním, že prípad bol nahlásený políciou a je v štádiu vyšetrovania, z tohto dôvodu sa k nemu nebudem ďalej vyjadrovať.

Agentúra osobnej asistencie sa obrátila na mňa, aby som zhodnotila, či proces „prijímania“ uchádzačov o vykonávanie osobnej asistencie je dostatočne vierohodný a bezpečný pre užívateľov.

Výber uchádzačov na prácu osobného asistenta sa vykonáva prostredníctvom dôkladného osobného pohovoru priamo v Agentúre.

Prvým krokom je prejavenie záujmu zo strany uchádzača, ktorý sa náhodne (na akcii s ľuďmi s postihnutím, prostredníctvom priateľov, z inzerátu...) dozvedel o možnosti prihlásiť sa do databázy. Tento druh činnosti je často využívaný študentmi (VŠ), ktorí majú dostatok voľného času a takýto druh „brigády“ im vyhovuje. Hlavne študenti študujúci špeciálnu pedagogiku, liečebnú pedagogiku, sociálnu prácu alebo im príbuzné odbory radi vykonávajú asistenciu, pretože sa pri tejto práci veľa dozvedia z praxe.

Na prvom pohovore sa zisťuje motivácia pre tento druh činnosti. Ďalej sa konkretizujú časové možnosti adepty, fyzické možnosti (manipulácia s ťažko zdravotne postihnutým je náročná), osobné preferencie (či má/nemá konkrétnu predstavu, ako postihnutému človeku chce byť k dispozícii). Dôkladne sa vysvetlí „budúcemu“ asistentovi/asistentke filozofia osobnej asistencie a nezávislého života na konkrétnych príkladoch. Ľudia si často spájajú osobnú asistenciu s opatrovatelstvom a opačne. Tu treba rozlišovať.

Na konkrétnej činnosti, napr. nakupovaní, dá sa krásne vysvetliť rozdiel medzi opatrovaním a osobnou asistenciou. Opatrovateľka svojmu klientovi nakúpi a prinesie nákup domov. Osobná asistentka umožní užívateľovi osobnej asistencie dostať sa do obchodu, sprevádza ho a pomáha mu počas nakupovania a vráť sa obaja späť domov aj s nákupom.

Pri osobnom rozhovore sa kladie dôraz na to, aby sa zistilo, či uchádzač o vykonávanie osobnej asistencie pochopí správne filozofiu tejto pomoci.

Považujem za dôležité upozorniť hlavne tých uchádzačov, ktorí ešte nemali skúsenosti s týmto druhom pomoci, na špecifiká práce s ťažko telesne postihnu-

tými ľuďmi. Špecifiká vyplývajú z izolácie, sťažného uplatnenia v súkromnom i pracovnom živote, z konkrétneho postihnutia (rôznorodosť ochorení), zo spôsobu existencie (samostatne žijúci ĽTP, dospelý žijúci s rodičmi...). V praxi sa stáva, že osobný asistent je „nežiaducou“ osobou pre rodinných príslušníkov, ktorí nesúhlasia s formou pomoci a na asistentov niekedy „zazerajú“.

U adepta na osobnú asistenciu predpokladáme pozitívny vzťah k ľuďom, schopnosť nekonfliktnej a slušnej komunikácie, prirodzené morálne a etické zásady. Psychologická diagnostika („testy“) je v tomto prípade vykonávaná formou rozhovoru.

Človek, ktorý bol zaradený do databázy, je potom odporučený užívateľovi osobnej asistencie. Tu nastáva vzájomné „oťukávanie“ – užívateľ vysvetlí osobnému asistentovi svoju predstavu o ďalšej spolupráci. V prípade, že sa dohodnú, spíše sa zmluva a osobný asistent komunikuje už iba s užívateľom osobnej asistencie. V tejto fáze i počas celej spolupráce, môže ktorákoľvek strana zmluvu vypovedať.

Užívateľ osobnej asistencie je v tomto prípade „zamestnávateľ“, lebo osobnému asistentovi (alebo viacerým – podľa potreby) vypláca v dohodnutom termíne odmenu (výplatu) za vykonanú pomoc.

Osobný asistent má pre nás ťažko telesne postihnutých ľudí nenahraditeľnú funkciu. Umožňuje nám (aspoň čiastočne) zúčastňovať sa aktivít, ktoré by sme bez jeho pomoci nemohli uskutočniť. S pomocou osobného asistenta sa dá realizovať individuálny život bez permanentnej pomoci rodiny. Ak táto možnosť nie je dostupná, tak nám pomôže uskutočňovať občasné výlety z rodičovského hniezda.

Na záver by som sa chcela prihovoriť ku „kolegom“ – ľuďom s ťažkým telesným postihnutím – nezabúdajte, že sme mysliace a cítiace bytosti. Máme rôzne potreby a predstavy o živote, a preto by sme ich mali realizovať. Ak sa nedá uskutočniť všetko, vždy sa dá uskutočniť aspoň malá časť.

Správajme sa ku svojim asistentom tak, ako chceme, aby sa oni správali ku nám! Nebazírujme na maličkostiach, ale keď sa nám niečo nepáči, tak to slušne povedzme. Nie sme odkázaní na „omrvinky z koláča“, my si spolu s asistentkou môžeme celý koláč upiecť sami.

Samých skvelých osobných asistentov praje Gabi Svičeková

Stanovisko Agentúry osobnej asistencie k otázke klientky:

Naši asistenti neprechádzajú psychologickými testami, prechádzajú našimi „senzormi“ v podobe očí, uší. Táto práca je veľmi zodpovedná, pretože sa pri nej nevyhnete subjektívnym uzáverom a názorom na toho-ktorého asistenta. Ťažko sa odosobníte aj od takých vecí ako sú vzájomné sympatie a antipatie. Môžete sa však o to aspoň pokúsiť a snažiť sa vystupovať a konať objektívne. Poväčšine sme pri prijímaní a rozhovoroch minimálne dvaja, preto naše „senzory“ zdvojnásobujeme. Potom vedíme rozhovory, ako na nás jednotliví uchádzači zapôsobili, čo sme sa dozvedeli z rozhovoru. Ak máme nejaké pochybnosti o charaktere

uchádzača, snažíme sa – pracovníci agentúry – nahlas pomenovať, čo sa nám na uchádzačovi nepáči a vzájomne sa konfrontovať.

Aj keď sa hovorí, že šaty sú iba obal a povrch, sami ale uznáte, že v praxi funguje, že ako na Vás človek zapôsobí svojím zjavom, oblečením, účesom, spôsobom komunikácie v prvých minútach, tak ho vnímate. Málokedy zmeníte názor. Až postupným spoznávaním človeka si môžete „prvotný“, často unáhlený, názor opraviť.

Aj my v Agentúre sa často dohadujeme, či ten alebo onen uchádzač pôsobí dôveryhodne, alebo nie. Zohrávajú tu rolu aj vzájomné sympatie, niekto, kto je sympatický mne, nemusí byť sympatický inému a opačne. Z osobnej skúsenosti: mne nie veľmi sympatický asistent sa stal mimoriadne obľúbeným a spoľahlivým asistentom, na ktorého „nedajú dopustiť“ a ja som pri častejších kontaktoch s ním svoj názor radikálne zmenila. Dnes ho vidím ako milého a ochotného pána.

Už vstupom do miestnosti, pozdravením a predstavením sa, začíname vnímať budúceho asistenta a pozorujeme jeho reakcie. Možno sme niekedy až priveľmi podozrievaví, ale robíme to iba v záujme našich klientov. Z takéhoto prvotného pozorovania „vypadávajú“ osoby, ktoré prídu v nečistom oblečení, pod vplyvom alkoholu alebo iných látok, ľudia, ktorí uhýbajú pohľadom, zjavne nevedia o akú pomoc ide a ani sa to nesnažia pochopiť. Takáto selekcia je jednoduchá.

Horšie je to s ľuďmi, ktorí svoje negatívne vlastnosti vedia „ukryť“ pod pláštikom slušnosti. Nikto Vám na rovnu nepovie, že je schopný okradnúť alebo inak ublížiť. Naša Agentúra sa snaží pomôcť, byť podpornou inštitúciou, aby sa užívatelia a asistenti „našli“, nesnažíme sa rozhodovať, či majú spolupracovať alebo nemajú. Rozhodnutie nechávame na nich samotných. Nie sme obchod a nepredávame tovar so značkou „stopercentná kvalita“, lebo kvalita človeka sa nedá zmerať prístrojom, len dlhodobším kontaktom s ním a osobnou skúsenosťou.

Napriek všetkým pozitívnym skúsenostiam s osobnou asistenciou, nemali by užívatelia zabúdať na opatrnosť, hlavne pri prvotných kontaktoch s neznámymi asistentmi a ich vlastnosti „testovať“ dlhodobejšie. Toto je mimoriadne dôležité pri osamelom žijúcich ľuďoch, ktorí nemajú nikoho blízkeho, ktorý by im mohol pomôcť riešiť problém s asistentmi. Tu sa snažíme, aby ľudia mali pocit, že Agentúra im môže pomôcť aj pri takýchto ťažkostiach, aby sa mohli s dôverou na nás obrátiť pri riešení problému s asistentom.

Pri bežných problémoch sa vyhýbame priamo vstupovať do konfliktov, skôr stojíme v úzadí a „radíme“ akým spôsobom by mohol užívateľ alebo osobný asistent postupovať. Pretože konflikt nemusí priniesť vždy len „práca“ asistenta. Aj užívateľ môže svojím správaním a konaním priviesť asistenta do stavu, kedy je nespokojný, prípadne sklamaný alebo zmätený. Snažíme sa rozprávať s obidvomi stranami, pochopiť, prečo k situácii prišlo a hľadať také riešenie, ktoré by mohlo konflikt odstrániť. Nie vždy sa to dá a vtedy treba radikálne vzťah ukončiť a nezotrvávať v niečom, čo je natoľko narušené, že spolupráca je „bolesťou“ pre obidve strany.

Upozorňujeme všetkých užívateľov, že osobný asistent im nemá nahradiť chýbajúcich priateľov. Osobný asistent má plniť svoju úlohu, sprostredkovať tie

činnosti a úkony, ktoré z dôvodu postihnutia nemôže vykonávať užívateľ. Napriek tomu, že dlhodobou spoluprácou sa často z osobných asistentov stávajú priatelia, nemali by sa tieto hranice príliš prekračovať, pretože potom si ani jedna strana nemôže riadne plniť svoje úlohy a je zaťažovaná citmi. Citovo naviazané osoby nedokážu priamo vyjadriť svoj názor, pretože sa obávajú reakcie druhej strany. Tak, ako sa blízkemu rodinnému príslušníkovi ťažko „rozkazuje“, tak sa ťažko prikazuje aj osobnému asistentovi, ktorého sme si citovo pripútali.

Život prináša rôzne ľudské príbehy a skúsenosti. Skúsme sa „nastaviť“ tak, že každá, aj negatívna skúsenosť nás posilní a odnesieme si z nej ponaučenie do budúcnosti.

Budte opatrní pri vzťahoch, ale nezabudnite dvere pred novými zážitkami a novými známosťami. Nebojte sa požiadať o pomoc, ak Vám niečo „prerastie“ cez hlavu a neviete si s tým rady.

Za OMD-Agentúru osobnej asistencie: Andrea Madunová

NÁŠ REKORDMAN STRIHAL DÔRT

Dostali sme list od manažérky pána Juraja Barbarička Milky Brezániovej, v ktorom nás informuje o rekorde nášho Juraja. Juraj ani pri jednej akcii nezabudne na propagáciu nášho združenia.

Tentokrát sa akcia konala na strojárskom veľtrhu v Nitre, kde Juraj pokoril ďalší svetový rekord v štikaní drôtu hrúbky 5 mm kliešťami TECO. Za 51 minút a 58 sekúnd preštelol presne 757 kusov, čo symbolizovalo počet rokov od pridelenia mestských práv mestu Nitra.

VALENTÍNSKE SRDCE Juraja Barbarička

Pod týmto názvom sa 13. februára 2005 v Obchodnom centre Dubeň Žilina uskutočnilo ďalšie nezabudnuteľné stretnutie s našim milým priateľom Jurajom Barbaričom.

V predvečer sviatku sv. Valentína tento „veľký“ muž s ešte väčším srdcom sa rozhodol veľmi originálnym spôsobom vyznať lásku našej OMD. Bol to vlastne ďalší Jurajov pokus o zápis do Guinnessovej knihy rekordov v prospech ľudí postihnutých svalovou dystrofiou. Juraj s plným nasadením, všetkou silou svojej pravice, v sede i stojmo, pred našimi očami a za povzbudzovania žilinského publika, celú jednu hodinu stlačal plechovky s energetickým nápojom MEMPHIS. Cieľom bolo uzatvorenú plechovku „doslova a do písmena“ vyžmýkať, aby z nej nápoj vytekol. Jedna plechovka predstavovala 500,- Sk. Nebolo to vôbec také jednoduché, akoby sa na prvý pohľad zdalo. Preto sme za každú stlačenú plechovku Juraja odmenili zaslúženým aplauzom.

Atmosféra vskutku gradovala, keď sa určená hodina schyľovala ku koncu. Vtedy sme vysileného Juraja povzbuzovali silným volaním: „Ešte jednu! Ešte jednu!...“ Juraj tak mocne žmýkal poslednú 18. plechovku, že jej obsah striekal na všetkých okolostojacich kameramanov a fotoreportérov. Potom unavené ruky triumfálne pozdvihol nad hlavu a my sme ešte viac aplaudovali: „To je ono! To je ono!... Ďakujeme! Ďakujeme!...“

Rekord úspešne padol!

Jednoduchá matematika ukázala, že $18 \times 500 = 9\,000$ Sk. Áno, presne to je suma, ktorú nám Juraj priam džentlmensky, s pokľaknutím a bozkom na rúčku i na líčko, odovzdal na symbolickom šeku.

Počas lámania rekordu jeho podporný tím ponúkal v publiku košovku MEMPHISU a zároveň tak umožňoval prítomným prispievať do pokladničiek. Takže k 9 000 Sk, ktoré Juraj vyžmýkal z plechoviek, pribudlo ešte 5 550 Sk. My, členovia a členky OMD ďakujeme Jurajovi za

túto krásnu „valentínku“ a hlavne chceme vyjadriť, že jeho otvorené srdce má pre nás nevyčísľiteľnú hodnotu. Hlboko si vážime tento jeho počín a úmysel pomáhať nám ľuďom so slabými svalmi.

Ďakujeme Ti, Juraj, nie len za darovanú silu svalov, ale zvlášť za Tvoje veľké darujúce srdce. Ďakujeme pani Milke Brezániovej, Andree Královej, Kaktusovi, s ktorými sme sa mohli osobne stretnúť, ako i všetkým Tvojim spolupracovníkom a prítomným Žilinčanom za podporu a pomoc. Tešíme sa, že sme mohli byť prítom.

Mária Smolková a Ľubka Škvarnová

Stretnutie s rumunskými Slovákmí

Bol nedeľný podvečer 15.5.2005, keď sme s mojím asistentom prišli do mesta Rajec na milé stretnutie s našimi rodákmi žijúcimi v Rumunsku, konkrétne v obci Gemelčička, v ktorej sa nachádza laz menom Vagaše.

Nebolo to len také hocijaké stretnutie, obyvatelia z Vagašov si pre nás popri tvrdej práci, ktorá sprevádza ich každodenný život, nacvičili divadelnú hru s názvom Tri vrecia zemiakov a zopár ľudových pesničiek, medzi ktorými nechýbali ani známe slovenské ľudovky. Úvodné slová predniesol Robko Imrišek, jeden z asistentov minuloročného tábora pre deti, ktorý organizovala naša OMD v Beluškých Slatinách. Robko pôsobí v Gemelčičke už skoro rok ako

učiteľ na základnej škole a prišiel s nápadom nacvičiť s našimi rodákmi, žijúcimi už vyše dvesto rokov v Rumunsku, divadelnú hru, ktorú sa rozhodli pri návšteve Slovenska zahrať vo viacerých mestách. Bolo to veľmi pekné predstavenie, po ktorom som mal nastúpiť na scénu ja, ako zástupca OMD.

Mojou úlohou bolo odovzdať finančný dar 7 220 Sk, ktorý sa vyzbieral z predaja tombolových lístkov na spoločnom večierku 23. októbra vo Vyhniach. Až vtedy som si uvedomil, že hra Tri vrecia zemiakov sa mala volať Štyri vrecia zemiakov, lebo pódium, na ktoré som mal ísť, bolo také vysoké, že by ma tam museli aspoň traja „chlopi“ vyhodiť. Keď prišla očakávaná chvíľa pre našu OMD, Robko zbral mikrofón a prišiel za mnou do publika, takže sa žiadne vyhadzovanie štvrtého vrecka nekonalo.

Po úvodnom slove zo mňa spadla aj tréma a dokonca som bol schopný odovzdať Robkovi, ako zástupcovi celej výpravy, finančný dar, ktorý OMD poskytla na úhradu nákladov súvisiacich s pobytom amatérskych hercov, Slovákov z Gemelčičky, na Slovensku.

V diskusii po predstavení sme sa od obyvateľov z Gemelčičky dozvedeli, že na Slovensku sa im veľmi páči a sú radi, že mohli spoznať kraj, odkiaľ prišli do Rumunska ich predkovia. Zároveň nás pozvali, aby sme aj my prišli na návštevu do Gemelčičky, konkrétne do Vagašov, čo je „dedinka“ s 26 „izbami“; tak u nich volajú domy. Ako sme sa dozvedeli, tento laz leží vysoko v horách, a tak som hneď na mieste skonštatoval, že keď u nich postavia lanovku, príde celá OMD, za ktorú sme na záver stretnutia popriali našim rodákom z Rumunska všetko najlepšie v mene všetkých našich členov.

Stanislav Minárik

Milá návšteva z Mosónmagyaróváru

Počas najväčšieho „ošiaľu“ priprav na Belasý koncert a Deň ľudí so svalovou dystrofiou nám prišiel faxom list z Maďarska, v ktorom nám kolega z maďarskej organizácie muskulárnych dystrofikov József Thiesz oznamoval, že príde na krátku návštevu do Bratislavy a rád by sa s nami stretol.

Tak sme sa v zložení Andrea Madunová, Evka Györiová a náš pracovný asistent Milan na chvíľočku „odtrhli“ od práce a „odskočili“ sme si na obed. Evka nám tlmočila, pretože vie po maďarsky. Milí priatelia nás totiž pozvali na obed do jednej z reštaurácií v Bratislave. Trošku sme sa zahanbili, lebo v podstate sme ich mali pohostiť my, veď oni boli na návšteve, ale okolnosti boli také, že sme sa len narýchlo dozvedeli o ich príchode, a tak nebol čas vytvoriť

priestor na návštevu v sídle OMD.

József Thiesz, predseda maďarskej „OMD“ usporiadal pre svojich kamarátov z inej organizácie ľudí s telesným postihnutím výlet do Bratislavy na pútnicke miesto Marianku. Naši maďarskí priatelia mysleli, že nás hostili typicky slovenským jedlom (mali sme „vepřo-knedlo-zelo“), trošku sme sa pousmiali a uviedli veci na správnu mieru, urobili reklamu bryndzovým haluškám.

Po obede mali hostia záujem vedieť, aká je sociálna situácia na Slovensku, aké pomôcky ľudia s postihnutím môžu používať, ako im pomáha štát pri ich zaobstaraní. Stručne sme vysvetlili zákon o sociálnej pomoci. Boli prekvapení, pretože oproti sociálnej situácii v pomoci ľuďom s postihnutím v Maďarsku, sú Slováci oveľa lepšie zabezpečení. Systém v Maďarsku nemá taký široký rozsah pomoci formou rôznych kompenzačných príspevkov. Budete sa čudovať, ale trošku nám aj v dobrom „závideli“.

Snažili sme sa predstaviť aj našu OMD. Priniesli sme im tričko, ktoré majú naši členovia pri organizovaní verejnej zbierky, motýlikov, ktoré rozdávame, časopis Ozvena a rôzne informačné materiály a letáčky o našej organizácii. Potom sme sa rozlúčili a poďakovali za pozvanie s nádejou, že sa čoskoro stretneme aj na našej oficiálnej pôde, teda v sídle OMD na Banšelovej ulici, veď z ich mestečka to je „čoby kameňom dohodil“.

Andrea Madunová

ZDRAVOTNÉ POISTENIE A OSOBNÝ ASISTENT PLATÍ ČI NEPLATÍ?

V súvislosti so zákonom č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení sa vyskytli ťažkosti. Čo inštitúcia, to iný názor na to, či osobní asistenti majú platiť zdravotné poistenie. Rozpory nastali aj medzi zdravotnými poisťovňami, keď jedna tvrdí áno, je potrebné platiť (Apollo), druhá nie, asistenti neplatia (Všeobecná zdravotná poisťovňa).

Na OMD sa obrátili viacerí osobní asistenti – poisťenci zdravotnej poisťovne Apollo – od ktorých táto poisťovňa vyžadovala platiť preddavky na zdravotné poistenie. Z týchto dôvodov OMD vypracovala právne stanovisko, ktorým vysvetľuje, prečo osobní asistenti vykonávajúci len osobnú asistenciu nemajú povinnosť platiť preddavky na zdravotné poistenie.

Ponúkame ho čitateľom Ozveny:

Výklad zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení vo veci platenia preddavkov na zdravotné poistenie osobných asistentov

Na Organizáciu muskulárnych dystrofikov v Slovenskej republike sa obrátili osobní asistenti, poisťenci CHZP APOLLO, so žiadosťou o radu pri výklade ustanovenia § 11 zákona o zdravotnom poistení. Konkrétne či osobný asistent podľa ustanovenia § 58 zák. č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci má platiť zdravotné poistenie.

Pán alebo pani vykonáva osobnú asistenciu a nemá iné zamestnanie ani nie je vedený alebo vedená na úrade práce. Organizácia muskulárnych dystrofikov v SR je občianske združenie, ktoré poskytuje v rámci celého Slovenska sociálne poradenstvo a prevenciu osobám so zdravotným postihnutím a ich rodinným príslušníkom.

Stanovisko CHZP APOLLO nie je v súlade so zákonom č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení, ktorý je účinný od 1. januára 2005.

Osobná asistencija sa vykonáva podľa ustanovenia § 58 zákona o sociálnej pomoci. **Zmluva o výkone osobnej asistencie je uzavretá podľa ustanovenia § 51 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov. Ide o inominátnu zmluvu (nepomenovaná, bez názvu), ktorá sa riadi občianskym právom.**

Na účely platenia a vyberania dane sa podľa ustanovenia § 6 ods. 2 písm. b) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov príjem z osobnej asistencie považuje za príjem z činností, ktoré nie sú živnosťou ani podnikaním, a ide o príjem z inej samostatnej zárobkovej činnosti.

Podľa zákona o zdravotnom poistení je povinný platiť poistné zamestnanec, samostatne zárobkovo činná osoba, zamestnávateľ a štát. Na účely tohto zákona sa osobný asistent nepovažuje za zamestnanca (§ 11 ods. 3), samostatne zárobkovo činnú osobu (SZČO) (§ 11 ods.4) a zamestnávateľa (§ 11 ods. 5).

Podľa ustanovenia § 11 ods. 4 písm. c) je SZČO aj fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného zákona. Ide o zákon o advokácii, zákon o živnostenskom podnikaní, zákon o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch, zákon o daňových poradcdoch. **Zmluva o výkone osobnej asistencie sa však uzatvára podľa Občianskeho zákonníka, preto nie je možné túto činnosť subsumovať (vzťahovať) na ustanovenie § 11 ods. 4 písm. c).**

Súčasne nemôže byť výkon osobnej asistencie v súlade s ustanoveniami Obchodného zákonníka a Živnostenského zákona, lebo sa riadi iným právnym režimom.

Osobný asistent nie je poistencom ani podľa ust. § 11 ods. 2, aj keď nie je zamestnancom ani SZČO, pretože príjem z osobnej asistencie nie je príjmom zo závislej činnosti podľa ust. § 5 zákona o dani z príjmov.

Z uvedeného vyplýva, že za osobného asistenta platí zdravotné poistenie štát podľa ust. § 11 ods. 8. písm. a).

Na základe týchto skutočností nevzniká takémuto osobnému asistentovi povinnosť platiť preddavky na zdravotné poistenie, lebo za neho platí poistenie štát.

Vypracovala: Mgr. Mária Duračinská, OMD v SR

Verejný ochranca práv SR predniesol v parlamente správu o činnosti za uplynulý rok

Verejný ochranca práv Pavel Kandráč predniesol 26. mája 2005 Správu o činnosti verejného ochrancu práv za uplynulý rok v pléne Národnej rady Slovenskej republiky. Konštatoval, že základné práva a slobody sa v Slovenskej republike neporušujú masovo. Pozornosť poslancov upriamil na zistené porušenia Ústavy Slovenskej republiky, osobitne na zbytočné prietahy v konaní súdov i ostatných orgánov verejnej správy, v neposlednom rade na sociálne práva občanov a venoval sa aj legislatívnym nedostatkom ochrany práv občanov. Na základe získaných poznatkov z preskúmania podnetov i z vlastnej iniciatívy analyzoval dôvody konfliktov medzi úradníkmi orgánov verejnej správy a občanmi, zameral sa na etiku a odbornosť úradníkov. Osobitnú pozornosť venoval ochrane práv detí a uplatňovaniu Dohovoru o právach dieťaťa v Slovenskej republike. Prílohou správy, ktorú verejný ochranca práv predložil, je **návrh Programu uplatňovania Dohovoru o právach dieťaťa**, ktorý vypracoval z vlastnej iniciatívy. Na záver vystúpenia verejný ochranca práv pozval

poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, aby strávili pracovný deň v Kancelárii verejného ochrancu práv.

Predseda Národnej rady Slovenskej republiky Pavol Hrušovský, ako sám konštatoval, strávil pracovný deň v Kancelárii verejného ochrancu práv, na základe čoho ocenil náročnú prácu verejného ochrancu práv.

Uplynulý rok činnosti verejný ochranca práv venoval osobitne právam dieťaťa. Kancelária verejného ochrancu práv k právam dieťaťa organizovala medzinárodnú interdisciplinárnu konferenciu, tlačové konferencie, 1. ročník z cyklu „Verejný ochranca práv deťom a mládeži“, v rámci ktorého sa verejný ochranca práv stretol so študentmi stredných a vysokých škôl, deťmi v detskom domove. Kancelária pripravila aj informačné materiály osobitne k právam dieťaťa.

Verejný ochranca práv upozorňuje, že deti sú minoritná skupina obyvateľstva, ktorá sa nevie sama brániť a ľahostajnosť voči právam detí sa spoločnosti nevypláti, preto je nutné venovať ochrane ich práv náležitú pozornosť. Zdôrazňujeme najmä, že v Slovenskej republike platí medzinárodný Dohovor o právach dieťaťa a je zodpovednosťou štátu zabezpečovať jeho uplatnenie. Svoju zodpovednosť prevzal vypracovaním **Programu uplatňovania Dohovoru o právach dieťaťa**, ktorú predložil Národnej rade Slovenskej republiky ako prílohu správy o činnosti.

Verejný ochranca práv počas celej svojej činnosti ochraňuje práva detí vo vzťahu k porušeniam základných práv a slobôd orgánmi verejnej správy, tak ako vymedzuje jeho pôsobnosť Ústava Slovenskej republiky a Zákon o verejnom ochrancovi práv. Kancelária verejného ochrancu práv poskytuje kvalifikovanú právnu pomoc v oblasti ochrany práv dieťaťa.

Hlasy za zavedenie „ombudsmana pre deti“ zaznievajú zrejme z úst tých, ktorí nepoznajú pôsobnosť a právomoci ombudsmana. Verí, že keby vychádzali z právnej úpravy nielen v Slovenskej republike a chápali podstatu inštitútu ombudsmana, prikláňali by sa jednoznačne k názoru verejného ochrancu práv, o potrebe orgánu, výboru, komisie či splnomocnenca pri exekutive, ktorý by ochranu práv detí riešil komplexne, a to od prevencie, vzdelávania cez zabezpečenie súladu legislatívy s Dohovorom o právach dieťaťa až po zabezpečenie skutočného uplatňovania a výkonu rozhodnutí na ochranu práv dieťaťa. Za vhodné považuje aj **zriadenie kontrolného výboru, či komisie Národnej rady Slovenskej republiky**.

Verejný ochranca práv počas svojej činnosti napr. pomohol urýchliť súdne konanie o určenie výživného pre maloleté dieťa, ktoré v čase podania návrhu na určenie výživného na okresnom súde malo tri roky a v čase ukončenia súdneho konania dovŕšilo devätnásť rokov, zistil zbytočné prietahy pri poskytnutí peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia u šesťročného dievčatka, ktoré potrebovalo okamžité riešenie sociálnych dôsledkov svojej choroby, pomohol urýchliť súdne konanie o určenie otcovstva okresným súdom vedené ešte v čase, keď dieťa dovŕšilo tri roky. Verejný ochranca práv zistil porušenie práva na vzdelanie a minister školstva sa zaviazal predložiť v návrhu nového školského zákona aj legislatívne riešenie problému, na ktorý verejný ochranca práv poukázal po preskúmaní tohto prípadu.

Ďalej zistil i porušenie základného práva na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu ako aj pri strate živiteľa, a to úradom práce, sociálnych vecí a rodiny zamietnutím peňažného príspevku za opatrovanie maloletej dcéry s ťažkým zdravotným postihnutím, porušenie článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva, v prípadoch ustanovených zákonom, na príslušnom orgáne Slovenskej republiky, tým že Fond náhradného výživného nepostupoval v súlade s procesnými pravidlami upravujúcimi konanie o náhradnom výživnom a neoprávnene zastavil konanie o vyplatenie náhradného výživného. Osem prípadov súdnych konaní v trvaní viac ako tri roky, v ktorých verejný ochranca práv preukázal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa týkalo maloletých detí, išlo o konania vo veciach určovania otcovstva, styku rodičov s maloletými deťmi po rozvoze a určovania výživného na maloleté deti.

V týždni od 30. mája do 3. júna uskutoční Kancelária verejného ochrancu práv viacero akcií zameraných na ochranu a presadzovanie práv detí. V rámci prvých dní sa verejný ochranca práv a jeho spolupracovníci ako spoluorganizátori zúčastnia vzdelávacieho podujatia „Ľudské práva, práva dieťaťa a ich ochrana“ organizovaného pre pedagogických pracovníkov. V stredu 1. júna na Medzinárodný deň detí vychádza Kancelária verejného ochrancu práv v ústrety všetkým podávateľom tým, že úradné hodiny predĺži od 8.00 hod. do 18.00 hod. Vo štvrtok 2. júna sa stretne verejný ochranca práv s deťmi z Detského domova v Hriňovej a v piatok 3. júna so študentmi Gymnázia na Ul. J. Kollára v Žiari nad Hronom v diskusii o právach dieťaťa v zmysle platnej právnej úpravy v Slovenskej republike, osobitne s ohľadom na ustanovenia Dohovoru o právach dieťaťa.

Jana Španková, PR KVOP

Národný deň UILDM

Pri príležitosti Dňa UILDM (skratka talianskej organizácie muskulárnych dystrofikov), ktorý sa konal 16. a 17. apríla 2005, bolo vydané mimoriadne číslo ako dodatok k časopisu Dystrofia musculare. Obsahom je bohaté na informácie o ciele a programoch Národného dňa a tiež o činnosti a perspektívach organizácie.

Prezident republiky z príležitosti tejto manifestácie, ktorá má názov „Rozprestri moje krídla oproti každej bariére“, vyjadruje UILDM ocenenie za vysokú vedeckú a sociálnu hodnotu tejto iniciatívy. Organizátorom, lekárom a všetkým zúčastneným hlava štátu posielala srdečný pozdrav a želá úspechy v práci.

Ľudia s MD v týchto dňoch vyšli na 100 námestí po celom Taliansku, aby predstavili svoju organizáciu a organizovali zbierky.

ALBERTO FONTANA (prezident UILDM): „Želám si, aby Národný deň UILDM bol účinnou prezentáciou toho, čo sme, príležitosťou ukázať všetkým našu občiansku angažovanosť... Chceme ukázať možnú cestu k lepšej budúcnosti, my,

ktorí sme vytrénovaní ťažkosťami, neľutujeme námahu predstaviť hodnotu toho, čo robíme.“

Ako symbol si zvolili motýľa (podobne ako naša OMD), znak skrývajúci v sebe veľa významov. Preto na námestiach predávali motýle z mäkkej chlpatej látky plné cukríkov z obľúbenej čokolády. Takýto motýľ Serena stál najmenej 5 Euro.

ALBERTO FONTANA: „Tento príjemný trojfarebný motýľ (na symbole) je obrazom, ktorý predstavuje našu vôľu rásť, obnovovať sa, napriek každému popretému právu, farbami tiež pripomína logo UILDM.“

SONIA VERESOVÁ (zo skupiny mladých UILDM): „Motýľ je emblémom slobody, teda zničenia všetkých bariér, okrem toho so sebou prináša veselosť svojich farieb a sympatiu svojho úsmevu a tykadiel.“

ENRICO LOMBARDI (šéfredaktor DM): „Cieľom iniciatívy je naplniť fondy na financovanie ambiciózneho projektu UILDM, t. j. realizácie Klinického centra, venovaného svalovým dystrofiám a iným nervovosvalovým ochoreniam. Malo by sa stať strediskom všetkých pacientov, ich rodín, a prečo nie i talianskych zdravotníkov.“

ALBERTO FONTANA: „My dystrofici sa chceme stať protagonistami v riadení nášho ochorenia a liečby, a preto vychádzame na námestia, aby sme žiadali podporu všetkých, pretože v tejto spoločnosti vyrastáme, s ňou sa konfrontujeme a v nej chceme žiť dnes i zajtra.“

Mimoriadne číslo prináša informácie o aktivitách UILDM. Napríklad, že už 15 rokov na podnet a pod záštitou UILDM sa každý rok v TV vysielala Telethon – televízny maratón, počas ktorého je verejná zbierka a z nej je financovaný taliansky výskum genetických chorôb.

ENRICO LOMBARDI: „Vďaka Telethonu ľudia viac chápu, že prostredníctvom komunikačných akcií, dobrej informovanosti, je možné dosiahnuť dôležité ciele, že výskum je dobro patriace všetkým, a preto všetci musia prispieť k jeho rozvoju.“

Ako všade, výskum pohlcuje veľké financie, ktorých nikdy nie je dosť.

ENRICO LOMBARDI: „Problémom je aj to, že financie na výskum zo strany štátu sú nepatrné. K tomu je potrebné dodať, že svalová dystrofia nepatrí k takým rozšíreným ochoreniam, ktoré by priťahovali pozornosť vedcov a najmä veľkých farmaceutických výrobcov.“

SONIA VERESOVÁ: „Okrem vybudovania Klinického centra, ktoré ponese názov UILDM (plánuje sa v Miláne), medzi primárne ciele tejto iniciatívy patrí aj väčšie zviditeľnenie UILDM, ktoré sa usiluje o spoluprácu ponúknutú zo strany dôležitých partnerov ako je Telethon, AVIS (talianska organizácia dobrovoľných darcov krvi) a veľa ďalších organizácií. Som presvedčená, že najmä my mladí sme dôležití pre asociáciu, a že naše nadšenie a energia vnesú do nášho Dňa stopu sviežosti. S motýľmi, cukríkami a ideálmi môžeme naozaj veľa odovzdať tým, ktorí o postihnutej osobe málo vedia alebo ju vidia ako niečo smutné. Ak by sa niekomu 2 dni zdali málo, v skutočnosti aj jedna minúta môže byť užitočná na priblíženie našich cieľov.“

Národný deň poslúžil na zhodnotenie ďalšieho zaujímavého projektu, ktorý pramení v dohode asociácie s národnou telefonickou spoločnosťou Tag Comunicazione SpA. Sekcie UILDM propagovali, aby zákazníci uskutočňovali telefonické spojenia cez Etica Tag. Táto spoločnosť dáva 15 % zľavu v porovnaní s Telecomom. Dohoda je v tom, že jednotlivý užívateľ Etica Tagu platí cenu telefonátu v normálnej tarife Telecomu, ale daruje pre UILDM 15 % zľavy, ktorú aplikuje Etica Tag. Užívateľ sa môže rozhodnúť darovať iba 5 % alebo 10 % zľavy a rozdiel si ponechá pre seba.

UILDM má už 10 rokov zriadené Centrum pre legislatívnu dokumentáciu, ktoré zaručuje trvalú službu s najnovšími informáciami o zákonoch týkajúcich sa postihnutých osôb.

Ďalej sa píše o hnutí Nezávislý život s osobnou asistenciou. Talianskym priekopníkom Nezávislého života bol Roberto Bressanello (prezident UILDM 1986-1998). Osobná asistencia bola schválená zákonom 162 v roku 1998.

Svalová dystrofia a hokej? Aj o tom sa hovorí v mimoriadnom čísle DM. Hokej na vozíkoch vznikol na začiatku 70. rokov v severnej Európe. Je prispôbený fyzickým možnostiam myopatov. V r. 1982 boli v Holandsku prvé národné majstrovstvá a v r. 1987 v Nemecku prvý medzinárodný turnaj. Do Talianska tento nový šport prišiel v roku 1991. Talianske družstvo La nazionale azzurra vo wheelchair hockey v r. 2004 vo Fínsku získalo bronzovú medailu.

UILDM využíva dobrovoľnú činnosť Lekársko-vedeckej komisie, ktorá sa volí každé dva roky a je zložená z 9 odborníkov so skúsenosťami v odboroch týkajúcich sa svalovej dystrofie a iných nervovosvalových ochorení (neurologia, detská neuropsychiatria, genetika, kardiológia, pneumológia, fyziatria, anesteziológia, ortopédia, stomatológia, právna medicína).

Táto komisia navrhuje Národnej rade UILDM smerovanie asociácie v oblasti medicíny a vedy, každý rok predkladá Národnému vedeniu UILDM návrhy na konkrétne akcie pre uskutočnenie fixného programu Národnej rady, ponúka primerané poradenstvo na všetky medicínsko-vedecké témy, s ktorými sa na komisiu obracia Národné vedenie.

Preklad: Lýdia Lazoríková

Anglicko a ja

Už dávnejšie som sledovala, ako žijú telesne či psychicky postihnutí ľudia v Anglicku. Oproti Slovensku je to priam neporovnateľné, doma som nestretávala vozíčkarov bežne na uliciach, a to už vôbec nehovorím o ľuďoch s inými postihnutiami, či už telesnými alebo mentálnymi, ako sú napr. ľudia s Downovým syndrómom a podobne. Kde sa všetci stratili, alebo v našom štáte nežijú? Keď som v máji 1999 prišla do Anglicka, vtedy ešte len ako aupair, vyzeralo to tu ako úplne iný svet. Pracovala som v rodine, kde matka detí študovala sociálnu prácu a na polovičný úväzok pracovala v jednom rezidenčnom domove, ako to tu volajú. Bolo v ňom asi 15 obyvateľov, prevažne mužov, boli to už starší ľudia, ktorí trpeli mentálnymi poruchami. A hoci neboli schopní samostatného života a boli odkázaní na pomoc iných, nikdy som nemala dojem, žeby boli pre túto spoločnosť

príťažou.

Vtedy som videla, ako tu funguje systém starostlivosti o starých ľuďoch trpiacich demenciou, alebo ľudí trpiacich rôznymi mentálnymi defektmi. Najviac sa mi páčilo, ako sa tu starajú o ľudí s Downovým syndrómom. Bežne som ich stretávala na nákupoch v obchodoch, v parkoch, vždy na jedného, dvoch ľudí s postihnutím bol jeden človek, čo sa o nich staral a dával pozor. Boli zapájaní do každodenného života, do svojho života, boli vedení k tomu, aby sa naučili starať sa o seba v čo najväčšej možnej miere. Možno aj to ma inšpirovalo, aby som sa po návrate na Slovensko dala na štúdium sociálnej práce.

Minulý rok ma okolnosti prinútili vrátiť sa do Veľkej Británie a šťastnou náhodou som sa dostala k práci, ktorú robím už 8 mesiacov. Pracujem ako osobná asistentka pre ľudí s telesným postihnutím všetkých štyroch končatín. V minulosti by som možno cítila k takto postihnutým ľuďom lútosť, k čomu má sklony väčšina zdravých obyvateľov. Ale ako mi bolo povedané, ochrnutí ľudia sú normálni ľudia, ktorí sa len inak pohybujú a k tomu potrebujú vozíček.

Predtým ako som začala pracovať s vozíčkarmi, musela som ísť na školenie. Počas štyroch dní, denne 13-14 hodín, sme počúvali vari tie najhoršie možné prípady, čo sa môžu stať, a na konci nám povedali, že to všetko boli extrémny, s ktorými sa pravdepodobne nikdy nestretáme. Učili sme sa všetko možné o tomto druhu postihnutia, preberali sme prvú pomoc, bolo nám vysvetlené, ako asistovať pri osobnej hygiene a mnoho ďalších vecí. Učili sme sa rôznym technickým premiestňovaniu. Môžem úprimne povedať, že keď som slúžila ako model, tak som mala všelijaké divné pocity, len tak sa zveriť do rúk druhého človeka a dôverovať mu, že ma nepustí a nezraní, nedokázala som to, ale len preto, že som nemusela, vedela som že keby niečo, môžem si pomôcť rukami a nohami, preto si neviem ani len predstaviť, aké to je, keď je človek nútený dôverovať cudzím ľuďom, lebo nemá na výber. Takže som absolvovala školenie a dostala certifikát.

Agentúra, pre ktorú pracujem, zabezpečuje 24-hodinovú starostlivosť pre svojich klientov, podľa dohody som mala robiť minimálne 2 týždne v kuse, po ktorých nasledoval týždeň voľna. Ale v praxi to zo začiatku fungovalo asi tak, že všetci, ktorí skončili kurz, najskôr zaskakovali počas tých týždňov, keď mali niektorí zo služobne starších asistentov voľno. Pretože najideálnejšie je, keď si každý klient nájde asistenta, ktorý s ním zostane dlhšie ako tie spomínané dva týždne. Ja som takto pracovala so tými klientmi, až potom som sa dostala k Stevovi, u ktorého som už od decembra minulého roka. Dohodli sme sa na tom, že pracujem 4 týždne a potom mám týždeň voľno. Zatiaľ môžem povedať, že tento štýl nám obom vyhovuje, hoci som spozorovala, že posledné pracovné dni robím občas kopu menších chýb. Ale o tom, že už potrebujem voľno,

len žartujeme. Veľa mojich kamarátov hovorí, že oni by to nedokázali, ale ja v podstate robím spoločníka a nahrádzam ruky a nohy človeku, s ktorým bývam, takže sa to vôbec nedá porovnávať s inou prácou. Hovorím, že to, čo robím, zvládne hocikto, kto má rád ľudí, má istú dávku empatie a je trpezlivý. Práca ako taká nie je zložitá, pretože ja to vlastne ani nepovažujem za prácu. Pri osobnej asistencii mám pocit, že robím niečo, čo dáva zmysel a to ma naplňa veľmi príjemnými pocitmi.

Kedže Anglicko je krajina na trošku inom vývojovom stupni, čo sa týka sociálnej práce a aj väčšiny iných vecí, veľa ľudí sa už od mladosti snaží poistiť proti prípadným nehodám a ujmám na zdraví. A tak väčšinou tí, ktorým sa niečo vážne v živote prihodí, dostanú dosť peňazí na to, aby si mohli dovoliť zamestnať asistentov a mohli si kúpiť všetko vybavenie, čo potrebujú a ešte im zostane dostatok na to, aby si v pokoji žili a nemuseli pracovať. A taktiež dostávajú rôzne dávky od štátu. Toto im dokáže zabezpečiť v podstate všetko, čo potrebujú. Jeden z mojich klientov, mladý 35-ročný muž, povedal, že jemu sa neoplatí ísť do práce, lebo by nezarábil toľko, koľko teraz mesačne dostáva od štátu. Sú aj takí klienti, čo pracujú, ale väčšina tých, s ktorými som sa stretla, robili len dobrovoľnícku prácu. Každopádne je to dobre vymyslené, pretože rodina postihnúť človeka nie je vystavená záťaži, čo so sebou prináša osobná starostlivosť. Ale keďže táto práca je, asi ako všade vo svete, nedocenená, je málo ľudí, čo ju chcú robiť a preto ju väčšinou robia ľudia ako som ja, mladí ľudia, alebo študenti zo zahraničia, čo si prišli do Anglicka zarobiť. A môžem s pokojným svedomím povedať, že tá práca za to stojí a jednoznačne ju odporúčam všetkým, ktorí majú nejaké sociálne cítenie, chcú si pocestovať, spoznať inú kultúru a aj si trochu privyrobiť.

Martina Krchnáková

Lurdy

Svetoznáme pútnické miesto Lurdy každoročne prijíma státisíce, ba milióny návštevníkov. Je pre nich pripravená takmer stovka hotelov a ubytovní. Nieкто príde raz za život a nieкто sa pravidelne vracia na toto krásne pútnické miesto. Môžeš tu byť ako turista, ktorý sa kamerovým zrakom a sluchom snaží zachytiť čo najviac, alebo ako pútnik, ktorý má predovšetkým otvorené srdce pre to, čím Lurdy v skutočnosti sú, aké je ich poslanie a poslanstvo. A som presvedčená, že ani turista neodchádza odtiaľ s nedotknutým srdcom.

Kedže som aj ja pocítila túžbu ešte raz v živote pobudnúť na tomto posvätnom mieste, prežiť chvíle ponorenia sa do Božej prítomnosti a úžasnú atmosféru mnohorejazykového spoločenstva spoločne oslavujúceho Boha a Máriu, prihlásila som sa na 9. púť Rodiny Nepoškvrnenej.

Rodina Nepoškvrnenej chcela práve na tomto mieste (a vyšlo to práve na Turíce) osláviť 30. výročie svojho zrodu. Byť v Lurdoch s takým spoločenstvom je veľkou výhodou, pretože je všetko načas pripravené a zorganizované, o všetko je postarané. Bohatý duchovný program i komplexná starostlivosť o chorých pútnikov bola plodom veľkej lásky, obetavosti a služby sestričiek Satmárok, kňazov na čele s otcom biskupom Sečkom, lekárov, železničiarov a sprievodcov.

Pútnické skupiny sa po príchode nahlásia v kancelárii, ktorá programuje ich účasť na sprievodoch, miesto a čas, kde si môžu konať sväté omše, krížovú cestu, ruženec, prednášky, ale i čas kúpania v lurdskej vode, a preto ani pri veľkom množstve pútnikov nevzniká chaos a tlačienica. Pracuje tu veľa dobrovoľníkov z mnohých krajín, ktorí pomáhajú chorým ako asistenti, nosiči, usporiadatelia, personál v jedálňach a pri kúpaní.

Čo je pre Lurdy charakteristické?

Je to atmosféra pokoja, usporiadanosti, tolerance a úcty človeka k človeku. Vidíš tu veľa úsmevu, lebo v Babylone jazykov najrozumiteľnejšou rečou je reč lásky. Stačí gesto a úsmev. Oslovujúca je služba chorým. Prichádza sem mnoho chorých pútnikov aj na vozíkoch pre ležiacich a obetavá služba dobrovoľníkov im umožní tento pobyt a účasť na Lurdských programoch.

Najväčším zážitkom je byť na mieste zjavení Panny Márie Bernadete pri Massabielskej jaskyni. Aj dnes sa tu stretneš s autentickými svedkami týchto zjavení, ktorými sú skala jaskyne a rieka Gave. Ľudia prechádzajúci výklenkom jaskyne sa dotýkajú skaly, aby „pohľadili“ svedka Máriinej prítomnosti. Koľko prosieb, vďakyvzdání i odprosenia je vyjadrených práve tu, kde kedysi „odznievali“ vnútorné dialógy Bernadety a Panny Márie a ich spoločná modlitba ruženca.

Eucharistický a Mariánsky sprievod sú naplnením Máriiných želání. Človek vo svojej kladnej odpovedi na Božiu výzvu vždy nachádza svoje šťastie, pokoj a radosť.

Eucharistický sprievod sa každý deň začína o 17.00 hod a končí sa požehnaním pútnikov Oltárnou Svätostou v bazilike Pia X. Pri tomto požehnaní sa niekedy stane

aj zázrak uzdravenia. Cez perfektné ozvučenie celého pútnického areálu všade počuť spevy a modlitby, ktoré odznievajú v 5. jazykoch: francúzsky, taliansky, španielsky, nemecky a anglicky.

Každý večer o 21.00 hod. začína sa tiež Mariánsky sprievod, prechádza Esplanádou a končí sa pred Ružencovou bazilikou. Účastníci so zapálenými sviečkami sa modlia ruženec a medzi desiatkami z ampliónov znie známa Lurdska pieseň s refrénom Ave Mária. Je

dojemné počuť modliť sa zdravasy v mnohých jazykoch, ktoré človek ani nevie identifikovať, ale pre všetkých je spoločný refrén Ave Mária, znejúci mohutne a umocnený ešte svetlom práve zdvihnutých sviečok. Ich blikajúce svetielka tvoria žiarivú riekku, ktorá sa hadí pred bazilikou.

Táto pre Lurdy typická atmosféra, atmosféra jednoty, spoločných chvál a svetla, ti začína zvierat hrdlo a určite sa neubráníš slzám.

Medzinárodná svätá omša býva v nedeľu v Bazilike Pia X., ktorá má kapacitu viac ako 25 000 miest. Čírou náhodou som sa dostala na miesto v prvom rade, hneď pred obetný stôl v tvare štvorca, ktorý je v strede baziliky. Výhľad ako na dlani. Boli Turíce a vyše 120 kňazov malo rovnaké červené rúcha. Všetko slávnostné: liturgia, spevy, prezentácia pútnikov. Máš pocit, že sa tu vtesnal celý svet. A predsa sme všetci jedno vo viere, liturgii, láske. V srdci máš svojich blízkych,

tých, čo ťa prosili o modlitbu, potreby sveta... Si v nebi a chce sa ti tu zostať.

„Chod' sa napiť z prameňa!“ Túto vetu, adresovanú Bernadete, prijímajú pútnici za svoju a preto vodu z prameňa pijú, umývajú sa ňou a môžu sa do nej v kúpeľoch ponoriť. Chorí môžu tento kúpeľ absolvovať za perfektnej asistencie dobrovoľníkov.

Vnímajúc toto všetko si uvedomujem jedno: chorí ľudia sú všeobecne v spoločnosti skôr na tých posledných miestach, lebo sú pre ňu ekonomickou príťažou a azda tiež „železnou guľou“ brániacou zdanlivú voľnosť tých druhých (zdravých). V Lurdoch sú chorí na prvom mieste! Všetko je robené a prispôbené pre nich, všade sú uprednostňovaní. Tí, čo im pomáhajú, robia to z lásky, v dobrej vôli. A práve v tejto službe mnohí nadobúdajú vlastné šťastie, uspokojenie, naplnenie.

To sú dary, ktorými platí Boh.

Pred odchodom som zašla na rozlúčku k jaskyni. Ešte raz som sa zadívala na príťažlivú, impozantnú baziliku a môj pohľad skĺzol na zelenomodrú Gave, prudko tečúcu po jej boku a pocítila som nostalgiu. Myslím, že som tu naposledy. Odnášam si však krásne spomienky a úmysel žiť Máriinu výzvu k modlitbe a pokániu.

Lýdia Lazoríková

Milí priatelia,

mám pre Vás jednu maličkú otázku: Radi cestujete? (za rodinou, za priateľmi, za krásami našej krásnej krajiny...). Ak áno, mám pre vás aj druhú otázku: Aký spôsob dopravy využijete? Viem si predstaviť, ako teraz nechápavo krútite hlavičkami a takmer jednomyselne odpovedáte AUTO!!! Ja viem, bola to skôr rečnícka otázka... Ale poďme ďalej...

Tí, ktorí poznáte pani Gluchovú, čiže tetu Evu, iste o nej viete, že je vášnivou cestovateľkou. Aj ona, keďže je vodičkárka, na prepravu využíva auto. Ale raz, keď sa chystala do Bratislavy, rozhodla sa, že využije služby našich železníc.

Teta Eva sa, samozrejme, najprv informovala, ako to vlastne s prepravou vodičiarov funguje, či skôr nefunguje – dozviete sa o chvíľu!

V cestovnom poriadku ŽSR v článku Preprava osôb trvale ťažko poškodených na zdraví sa píše, že cestujúci, ktorý chce cestovať špeciálnym vozňom (čiže so zdvíhacou plošinou), musí si objednať prepravu v nástupnej stanici najneskôr 5 dní pred zamýšľaným odchodom vlaku, a to osobne alebo telefonicky.

Teta Eva teda o túto službu riadne a včas požiadala. Vybrala si – na cestu z Nových Zámok do Bratislavy – rýchlik EC Comenius, veď aj v Cestovnom poriadku vo vysvetlivkách bolo napísané, že vo vlaku je zaradený vozeň so zdvíhacou plošinou a vlak má aj oddelenie pre invalidov.

Takže nemal nastať žiadny problém, opak však bol pravdou... Vlak nemal ani zdvíhaciu plošinu, ani oddelenie pre invalidov. Ešteže boli ochotní aspoň novozámockí železničiar, ktorí tetu Evu vlastnoručne naložili, avšak do obvyčajného vozňa, takže musela trčať na chodbičke, kde zavádzala ostatným cestujúcim a oni zasa jej...

Cesta späť z Bratislavy sa líšila len v jednom. Rýchlik Svätopluk tiež nemal zdvíhaciu plošinu (hoci ju mal mať), mal však aspoň oddelenie pre invalidov na vozíku...

Toto bol prvý pokus tety Evy a na dlhý čas aj posledný, ako sa niekam dostať vlakom.

Ale keďže teta Eva je aj veľká bojovníčka za práva vodičiarov, tento nepríjemný zážitok si nenechala pre seba... Poslala list na Generálne riaditeľstvo ŽSR do Bratislavy, v ktorom opísala svoju skúsenosť a zároveň vyzvala kompetentných, aby sa vynasnažili vychádzať vodičiarom v ústrety. Teta Eva sa dočkala aj odpovede, dokonca trojnásobnej! Na jej list reagovalo nielen Generálne riaditeľstvo v Bratislave, ale aj Železničná stanica Nové Zámky a aj Divízia osobnej prepravy Košice...

Zo Železničnej stanice Nové Zámky tete Eve istý nemenovaný pán napísal, že

sťažnosť prešetril, zúčastnených pracovníkov upozornil na dodržiavanie platných podmienok pre prepravu, ALE NEZARADENIE VOZŇA SO ZDVÍHACOU PLOŠINOU Z TECHNICKÝCH DÔVODOV JE MOŽNÉ (!!!) – o čom však budú včas informovať...

Takže, záver si urobte sami. Železnice sa budú snažiť, ale keď vznikne problém (a s tým radšej treba rátať), ony za to nemôžu...

V liste z Generálneho riaditeľstva sa písalo, že ŽSR majú v evidenčnom stave 13 vozňov vybavených zdvíhacou plošinou a v pracovných dňoch vypraví celkom 3718 vlakov, a teda odporučili tete Eve, aby si takýto vozeň vopred objednala. Zároveň ju upozornili, že zle pochopila vysvetlivky v Cestovnom poriadku. Nezabudli tiež pripísať, že sa nachádzajú v ťaživej ekonomickej situácii. Celý list vyznel tak, že ospravedlniť by sa vlastne mala teta Eva...

Najdlhší list prišiel z Košíc a tiež obsahoval zaujímavé informácie. Napríklad, že vlak EC Comenius je radený z vozňov železničnej správy Nemeckých železníc a rýchlik Svätopluk zasa z vozňov Českých dráh, takže za celú vzniknutú situáciu ŽSR vôbec nezodpovedajú (ach tí Česi, ach, tí Nemci!!!).

V závere tete Eve odporučili, aby sa v budúcnosti riadila Prepravným poriadkom a tarifou ŽSR... Takto teda dopadol pokus tety Evy. A čo vy, priatelia? Skúsíte to niekedy?

Klaudia, osobná asistentka tety Evy, Nové zámky

P. S.: nabudúce vám napíšem o tom, ako sa cestuje vlakom v Čechách... Zatiaľ vám prajem krásne leto, slnečné prázdniny, skvelé dovolenky.

MAMA A JA

Dobrý deň „mama a ja“. Týmto článkom by som sa chcela prihovoriť mamičkám do srdiečka aj keď nie všetkým, ale hlavne tým, ktoré trpia nejakým hendikepom, pretože aj takých je medzi nami veľa. Môžem to osobne potvrdiť, pretože patrí priamo k nim.

Volám sa Juliana Janechová, mám 19 rokov a som telesne postihnutá, odkázaná na invalidný vozík. Moja diagnóza sa nazýva svalová dystrofia – postupné ubúdanie svalstva.

Môj príbeh, o ktorom Vám chcem napísať, sa začal viac ako pred rokom, keď som ostala tehotná. Predstaviť si mňa, alebo môjho priateľa ako rodičov nám problém nerobilo, aj keď som mala len 18 rokov. Väčší problém nám robila moja diagnóza, pretože som sa so svalovou dystrofičkou – matkou, zatiaľ nestretla.

Takže hneď, po potvrdení môjho tehotenstva, sme sa vybrali k neurológovi – ten nám však nevedel poradiť nič iné, ako odporúčenie na prerušenie. Prežívalo sa nám to ťažko, lebo sme boli obidvaja proti potratu a dokonca aj naši rodičia sa na bábätko tešili – teda ak by to mne nejakým spôsobom neohrozovalo zdravie, alebo aj život.

Všade som sa stretla len so záporným postojom. Počúvala som len o tom, že moje dieťa bude choré, ako sa môj stav rapídne zhorší a žiadny lekár si toto nechcel zobrať na starosť.

Našťastie som sa dopytala o jednom dievčati, ktoré trpí touto diagnózou a pred

niekoľkými mesiacmi dokonca porodila na Bratislavských Kramároch zdravé dievčatko. Ona mi odporučila jedného gynekológa a pôrodníka, ku ktorému sme sa vybrali plní nádeje.

Pán doktor Karol Plank bol pre nás ako anjel spásy, pretože keď som mu vyrozprávala prístup ľudí, konkrétne lekárov, k môjmu tehotenstvu, na tvári sa mu zrodil milý úsmev a ten nám tú nádej dal.

Začala som takmer zo 180 km vzdialenej Prievidze chodiť k nemu do poradne. Moje tehotenstvo nemalo ani najmenší problém. Dieťaťko rástlo ako malo, mne nebývalo dokonca ani zle. Pán doktor sa mnohokrát vyjadril, že to zvládam lepšie ako zdravá žena.

Termín som mala 22.12.2004. Dohodli sme si spoločne termín pôrodu cisárskym rezom na 14.12. Do nemocnice som prišla aj s mojou maminou deň predtým. Veľkú radosť mi spravilo, že mi umožnili maminu mať pri sebe. Síce nie v spoločnej izbe, ale na blízku.

Aj pôrod prebiehal bez problémov a ja mám teraz krásneho zdravého 4-mesačného synčeka Števka, ktorého všetci veľmi ľúbime, pretože je to vysnívané vnúčaťko, aj pravnúčaťko.

Môj stav sa nezhoršil, teda len trochu. Aj to kvôli tomu, že počas tehotenstva som pochopiteľne pribrala, ale som presvedčená, že cvičením sa všetko vráti do normálu.

Takže tento je môj príbeh, ktorý som písala hlavne s úmyslom dostať sa ku svalovým dystrofičkám a odkázať im: Nedajte sa ovplyvňovať rečami a radami niektorých lekárov, pretože s nami, ako s tehotnými ženami, nemajú žiadne skúsenosti. Ja som živý dôkaz toho, že počúvnutím neskúsených lekárov, by som zobrala život krásnemu zdravému bábätku. Neurobte chybu ani Vy. Veď aj my sme ženy a máme právo byť matkami.

Juliana Janechová

SILA SUGESCIE

Zdravie mi je nadovšetko, preto absolvujem každý rok preventívnu prehliadku a to aj v prípade, že mi nič nechýba.

Keď boli všetky testy hotové, zavolať ma lekár do ambulancie, aby ich vyhodnotil.

Pozrel sa najprv na mňa, potom do papierov a snímok, opäť na mňa a hodnú chvíľu váhal, čo mi má povedať. Napokon sa spýtal: „Ako sa cítite?“

„Dobre, čo dobre, vynikajúco,“ odpovedám hrdo.

A zas ten nedôverčivý pohľad, po ktorom neverím vlastným ušiam: „Ale podľa výsledkov ste mali byť dávno mŕtvy. Pokročilá cirhóza, tri prekonané infarkty, krvácanie do mozgu, obličkové a žľazové kamene, chrbtica ako paragraf a o rozboře krvi ani nehovorím... Ozaj sa cítite dobre?“

„Prirodzene, nemám žiadne subjektívne ťažkosti,“ opakujem znova.

„Nemôžem tomu uveriť, podľa EKG usudzujem, že máte tachykardiu, extrasystoly a ťažkú srdcovú nedostatočnosť. Hm, hm... Vládzete chodiť do schodov?“

„Pán doktor, ale mne nič nie je, fakt sa cítim dobre,“ oponujem mu.

Lekárovi padol zrak na stôl a potom zhrozene povedal: „Prepáčte, mrzí ma to, ale pred vami som čítal pitevnú správu, lebo som vypisoval úmrtný list a omylom som zamenil fascikle. Ešte raz sa ospravedlňujem. Áno, s vami je to v poriadku, ste zdravý.“

Vyšiel som z ambulancie s neurčitými pocitmi a v duchu som si blahoželal, že nie som na mieste toho úbožiaka. Doma som však začal premýšľať. Naozaj som zdravý? Nemám niektorú zo strašných diagnóz, ktoré spomínal doktor? Nehral to na mňa a niečo mi chcel povedať, no nemal odvahu? Možno to bol taktický postup, ako ma pripraviť na to najhoršie...

Takto vo mne hľodal červík pochybnosti. Zmeral som si pulz, videl sa mi akýsi nepravidelný, očné bielka sa mi zdali žlté, jazyk biely a pery modré. Takto som polemizoval až do večera a postupne som zisťoval, že začínam pociťovať niečo, čo som dosiaľ nepoznal. Najprv ma rozbolela hlava, potom som zaregistroval búšenie srdca a zle sa mi dýchalo. Začalo ma pichať vpravo, neskôr už aj vľavo, hore a nakoniec dole. Dostal som horúčku a oblieval ma ľadový pot. O polnoci som doslova umieral. Volal som záchranku. Keď pohotovostný lekár uvidel, v akom som stave, ihneď ma hospitalizoval. Urobil mi všetky testy, aby zistil, čo mi vlastne je. Doktor nad výsledkami nedôverčivo krútil hlavou a potom sa spýtal: „Ako sa cítite?“

„Mizerne, pán doktor, už asi meliem z posledného...“

„To nie je možné, všetky výsledky sú v norme, podľa nich by ste sa mali cítiť vynikajúco, priznám sa, ešte som také dobré nevidel. A to som už videl naozaj všeličo.“ Lekár tu nevedel pochopiť. „Napojíme ho na prístroje a ráno uvidíme, sestrička.“ A konzílium sa pobralo spať.

Ja som však do rána nespál a premýšľal. Takže, výsledky sú v poriadku, predsa to len asi bude pravda, že som fit a ja sa takto umáram a ničím si zdravie. Ten lekár v ambulancii to teda na mňa nehral... Čím viac som sa utvrdzoval vo svojom omyle, tým som sa cítil lepšie.

Postupne všetky príznaky ustupovali a ráno sa mi svet zdal opäť krásny.

Keď som tvrdil ošetrojúcemu lekárovi, že sa už cítim dobre a že chcem ísť domov, zhrozil sa: „V takom strašnom stave nesmiete vstať z postele, ved' ste len pár hodín po kríze z neznámej príhody, čo keď trpíte niečím vážnym a po ceste domov skolabujete...“

Nedal som mu dohovoriť, vyskočil som z postele so slovami, že sa nedám zabiť. Zbalil som si veci a ušiel z nemocnice.

A keďže si vážim svoje zdravie, na preventívne prehliadky už zásadne nechodím.

Emília Molčániová

(Fejtón)

Môj „utiahnutý opasok“

V správach STV som zhrozená počúvala, že sa opäť majú zvyšovať dôchodky. Prosím, len to nie! Ja nechcem mať vyšší dôchodok! Mám s tým iba zlé skúsenosti. Akonáhle mi zvýšia dôchodok, som vždy na tom horšie, lebo čoskoro nato zvýšia ceny plynu, elektriny a potravín a všetkého možného, čo sa len zvýšiť dá.

Prosím, ja už neholdujem žiadnym „drahým“ nerestiam. Nechodím do kina a divadla, kde by som na to brala? Na knihy v poslednom čase tiež akosi nemám. Predzásobila som sa nimi ešte v rokoch totality, tak mám čo čítať aspoň 3-4 roky. Aj odoberanie časopisov som minulý rok zrušila, má mi postačiť rádio a televízor. Nie je tak? Predsa nemôžem byť taká strašne náročná, a potom, týmto gestom prispievam k ochrane našich lesov. Ja nechodím na výlety, ani na kúpaliská. Máme doma kúpeľňu, tak načo toľký luxus? Voda je len voda a presne to isté slniečko svieti na kúpalisku ako na našom dvore. Už nechodím ani do kozmetických či kaderníckych salónov. Doma ma sestra ostrihá a mám to zadarmo. Síce ovláda len strih typu „á la vrabčie hniezdo“, ale čo na tom? Ved' potom mesiac-dva nejdem medzi ľudí, kým mi vlasy troška nepodrastú.

A osobná hygiena? Nuž čo? Taký fajn šampón za 90,- Sk mi musí vydržať aspoň polrok. A ak mojím predkom postačilo obyčajné mydlo, tak prečo by som si práve ja mala kupovať všelijaké parfumované značkové telové šampóny a vonné prísady do kúpeľa? Veľké „šťastie“, že som alergická na parfumy, nemusím si ich kupovať! No a ošatenie si kupujem výhradne v „sekáci“, tam je predsa najväčší výber, a je to na mne aj vidieť! To mi ale vôbec neprekáža, lebo takto mám pokoj od pochybných spoluobčanov – vreckárov. Nuž, ale na tie nešťastné lieky mívam mesačne, veru, dosť veľké sumy, avšak aspoň našej lekární nehrozí žiadny krach. A nehrozí mi obezita, neduh dnešnej doby a problém mnohých ľudí, z čoho by som sa prejedala?

Mám však rada kávu. Ráno si dám šálku nescafé bez kofeínu a poobede zasa tureckú. A čo...? A čoko...? A čokoládku. Áno! Tú mám tiež rada. Ale kupujem si výhradne várovú, najlacnejšiu. Občas si sem-tam dám aj dva štvorčeky. No a čo? Aj to len kvôli nedávno objaveným antioxidantom, ktoré vraj obsahuje v hojnom množstve.

Tie upravujú nielen srdcovú činnosť, ale aj hypertóniu – vysoký krvný tlak. Už som si zvykla na takto „utiahnutý opasok“ a teraz je môj rozpočet vyvážený. Ale ak sa budú nebudaj opäť zvyšovať dôchodky, môžem si začať lámať hlavu: „Čoho by som sa ešte mohla vzdať??“

Júlia Péterová

Budúcnosť nik nepozná...

Marienka už tretí rok pracovala v penzióne, mala na starosti príjem nových obyvateľov. Počula mnoho smutných príbehov, ale takú nešťastnú starenku, akou bola teta Klára, ešte nevidela. Teta Klára bola neustále smutná a stále si len poplakávala. Nijako sa nevedela zmieriť so svojím osudom. Marienka ju denno-denne stretávala a vždy videla jej uplakané oči. Napokon ju napadla smelá myšlienka a čoskoro sa odhodlala aj k činu. Ak Klárke niečo nájde, nejakú vhodnú úlohu, tak nebude mať čas na plač a zúfalstvo. Vyhľadala ju v jej izbe a poprosila o malú službu. Navrhla jej, aby ponavštevovala obyvateľov a popýtala sa tých, ktorí radi spievajú, či by nemali záujem o založenie speváckeho krúžku. Teta Klárka sa najprv zadivila nad návrhom, nechápala prečo práve ona má robiť takúto vec, ale potom si pomyslela, že vlastne ona je dosť čiperná, tak možno preto. Počas dňa pochodila rad-radom všetky izby. Našlo sa päť ochotných ženičiek, a tak sa mohlo začať so skúškou. Avšak bolo treba zariadiť ešte toľko vecí, že v ten deň si už čas na smútok nenašla. A večer, keď si ľahla, razom usnula. Nuž, a tak to potom všetko išlo ako po masle. K piatim ženám znenazdajky pribudli ďalšie a zrazu ich bolo sedemnásť. A skúšali každý deň a ako tak spievali, ostatní na chodbe počúvali a s nadšením im tliekali.

Teta Klárka sa denne zastavila v Marienkinej kancelárii, občas niečo potrebovala a keď nič nepotrebovala, tak sa tam zastavila len preto, aby sa Marienky opýtala ako sa má. Tieto dve ženičky sa cítili spolu veľmi dobre a dobre si aj rozumeli. Čas letel a ony sa stále viac zblížovali. Už bola u Marienky aj doma na návšteve, keď bola chorá a potrebovala opateru. Keďže okrem manželky nikoho nemala, Klárku prijala do rodinného kruhu a Klárka sa odvtedy na Marienku pozerala sťa na vlastnú dcérku. Spoločne sa potom tešili aj na bábätká (podľa sonografie dvojčiek), ktoré Marienka nosila pod srdcom. Dohodli sa, že kým sa Marienka po pôrode nepozbiera, každý deň k nim teta Klárka zájde a pomôže. Lebo veľa práce je s jedným bábätkom a čo tobôž s dvoma.

Lež osud je osud a nik nepozná svoju budúcnosť. Po pôrode sa Marienka cítila taká slabá, že sa nevládala postaviť na nohy. Začali sa rôzne vyšetrenia až jej nakoniec lekári zistili vážnu progresívnu chorobu. Ešte šťastie, že bábätká, obaja chlapci, boli zdraví ako buky. Marienka v nemocnici pobudla dva mesiace a potom sa vrátila domov. Keďže bola ešte vždy slabá, s radosťou prijala od Kláriky ponúkanú pomocnú ruku. Opäť sa míňal deň za dňom. Chlapci rástli ako z vody a všetko by bolo dobré a krásne, keby sa Marienkin manžel prispôbil rodine. Lež on nechcel, vo všetkom, čo Marienka robila, nachádzal chyby a nedostatky. Všetko sa mu zmenilo a tak mu prekážali deti, lebo v noci občas aj plakali, a on

nemohol spať. Prekážalo mu aj to, že s ním manželka nemohla chodiť na rôzne pracovné večierky ako predtým. Napokon vyhlásil, že sa o neho už vôbec nestará. Časom sa všetko zhoršovalo a manžel bol stále viac preč z domu. Až v jednu nedeľu vyhlásil, že sa odsťahuje, lebo on takto už vôbec nevie žiť. Potrebuje svoj pokoj a starostlivú manželku a v tejto hlučnej rodine to už ďalej nevydrží.

Marienka zostala sama, vlastne nie celkom, lebo našťastie mala vedľa seba tetu Klárku, ktorá jej vo všetkom naďalej pomáhala. Napokon, po odchode manžela sa teta Klárka natrvalo presťahovala k Marienke a spoločnými silami sa pustili do výchovy chlapcov – dvojčiek.

Júlia Péterová

Detiský kútik

Danky Drobcevej

Ahoj kamaráti,

Škola sa pomaly končí, von vás už určite láka slniečko, ale skôr ako zavesíte tašku na klinec a rozbehnete sa na prázdniny za kamarátmi, skúste si ešte vylúštiť úlohy, ktoré si pre vás pripravil priateľ **MUSKULÁČIK**.

MUSKULÁČIKOV VTIP

Stretnú sa dvaja známi:

- Prečo máš jednu topánku hnedú a druhú čiernu?
- To je teda fakt čudné. Ba čo viac, doma mám ešte jeden taký istý pár.

MUSKULÁČIKOVA TAJNIČKA AHLAVOLAMY

1. *Veselá matematika*: Kamaráti, skúste uhádnuť, ktoré číslo do tohto radu nepatrí:

7, 14, 21, 30, 35, 42, 49

2. Kamaráti, doplňte namiesto otáznikov matematické znamienka tak, aby rovnica platila. Môžete použiť iba: +, -, *, /, a to každé iba 1-krát.

5 ? 4 ? 3 ? 2 ? 1 = 0

3. Kamaráti a teraz skúste nájsť v prešmyčke názvy troch kvetov. Ktoré sú to?

LIPUTÁN
KALIFA
CANSIR

4. A pre milovníkov zvierat je tu ešte SUPERKVÍZ

1. Ako sa volá kôň mužského rodu a kôň ženského rodu?
2. Čo sa stane, keď rozdelíš dážd'ovku?
3. Ako ďaleko doletí tučniak?
4. Ako sa volá hniezdo orla?
5. Ktoré zviera dokáže meniť svoju farbu?
6. Aký druh opice je najväčší?
7. Ako sa volá chvost zajaca?
8. Ktorému zvierat'u sa hovorí kráľ zvierat?
9. Ktorý vták dokáže z peria svojho hniezda vytvoriť farebný kruh?
10. Na ktorom svetadieli žije nosorožec?
11. Je hroch cicavec?
12. Má zebra biele pásy na čiernom podklade, alebo čierne pásy na bielom podklade?

Na správne odpovede čaká Váš dobrý priateľ MUSKULÁČIK na adrese:
„Detský kútik“, OMD v SR, Banšelova 4, 821 04 Bratislava

pripravil: Váš kamarát Muskuláčik

Veverička Janka a poklad

Kde bolo, tam bolo, v hustom lese pri potoku, v korune najvyššieho stromu žila veverička Janka. V strome bola veľmi pohodlná diera vhodná aj pre tri veveričky, ale k Janke sa nik nemohol len tak nastáhovať. Janka bola totiž strašne pracovitá, nestrpela žiadne leňošenie či šantenie s druhmi v korunách stromu. Ona sa denne

potulovala po lese, zbierala oriešky, neustále si dopĺňala zásoby jedla na zimu. Občas toho toľko pozbierala, že nebol problém vypomôcť, ak sa niektorá veverička dostala do tiesne a minuli sa jej oriešky. Lebo Janka by nikdy nestrpela, aby niekto v okolí hladoval. Ostatné veveričky ju mali preto veľmi radi, ale nik sa k nej nechcel nastáhovať, lebo s nikým sa nechcela hrať. A potom nik by z nich nevydržal jej napäté zberateľské tempo. A tak Janka žila sama a už si na to časom aj zvykla.

Raz, za krásneho slnečného dňa, keď chodila opäť po lese a zbierala potravu, našla plné vrecúško niečoho. Vzala ho do svojho skladu potravín a pozrela sa, čo je v ňom. Poklad! Áno. Vo vrecúšku bol poklad, a to zlatisto sa skvejúce dukáty. Mnoho, mnoho dukátov a pretože veverička Janka nevedela rátať, nevedela ani to, koľko ich vlastne je. Ale bola náramne šťastná, veď kto by sa netešil, keby našiel taký poklad. A tak si hneď zaumienila, že v tento významný deň už nepôjde za potravou, dnes si odpočinie, veď našla poklad.

Ani na druhý deň nešla hľadať oriešky. Uvedomila si, že bude lepšie ak zostane doma a postráži poklad. A nešla za potravou potom celý týždeň. Načo by aj? Veď mala dostatok potravy a najdôležitejšie bolo postrážiť poklad, trebárs pred tetou strakou, o ktorej bolo známe, že rada zhromažďuje všetko čo sa ligoce. A tak pomaly plynul čas, deň za dňom a mesiac za mesiacom. Veverička Janka obetavo strážila svoj poklad a bola vždy smutnejšia, chýbali jej ostatné veveričky a z jej zásob potravín badateľne ubúdalo. Až sa jedného zimného dňa všetko minulo a v komôrke už nenašla ani jeden oriešok. Tak sa veverička Janka ešte viac zarmútila a zaumienila si, že takto bude musieť držať hladovku až do jari. V brušku jej ale čoskoro začal vyhrávať muzikant. Na druhý deň sa pridala celá kapela. Napokon si na tretí deň uvedomila, že potrebuje pomoc, predsa nezomrie od hladu kvôli akýmsi dukátom. A tak nechala poklad pokladom a vybrala sa za druhmi a prosila od nich oriešky. Tí sa najprv veľmi začudovali. Nijako nechápali, ako je to možné, že sa Janke minuli zásoby, práve tej veveričke, ktorá mala vždy väčšie zásoby ako potrebovala. Ale napokon jej s radosťou pomohli, veď aj ona pomohla im, keď boli v núdzi. Takto pomaly prešla zima a ani Janka nemusela hladovať. A keď lúče slniečka začali viac hriať a potravy bolo nadostač, Janka sa vybrala s pokladom k svojim druhom a každému dala z vďaky a pre potešenie jeden dukát. A jeden dala aj tete strake, ktorú tento darček najviac potešil.

Takto sa Janka zbavila drahocenného pokladu, ktorý musela strážiť počas mnoho mesiacov. A znova bola šťastná, znova s radostným úsmevom poskakovala po lese, zbierala oriešky a robila si na zimu, ako obyčajne, zásoby. Ale už sa tak strašne neponáhľala, už si našla čas aj na šantenie a skrývačku s ostatnými v korunách stromov a keď si na poklad občas aj pomyslela, len sa usmiala a bola šťastná, že sa ho takto zbavila.

Bereniké

Hádanky:

1. Nie je strom a lístia má mnoho.
2. Vie bez nôh tak utekať, že ho nikto nedohoní.
3. Dva rady vojakov oproti sebe, sily si merajú na bielom chlebe.
4. Do dverí ide bez kože, zo dverí ide s kožou.
5. Nemá konca, nemá kraja, kamienok má v očku.

1. kniha, 2. čas, 3. zub, 4. chlieb, 5. prsten.

**ŠTATÚT POMOCI
ČLENOM ORGANIZÁCIE MUSKULÁRNYCH DYSTROFIKOV V SR
zo zbierok „Deň ľudí so svalovou dystrofiou“ a „2 %“
z príjmov FO a PO**

- a) úhrada kompenzačnej pomôcky alebo jej doplatku
  - najmä kompenzačné pomôcky pre imobilných členov OMD, ktorí sú odkázaní na polohovacie postele, dýchacie prístroje, odsávačky hlienu, ambuvaky, zdravotnícky materiál potrebný pri používaní týchto pomôcok alebo ktorý potrebujú tracheotomizovaní pacienti a iné pomôcky nehradené v plnej výške poisťovňou,
  - v prípade, že pomôcku treba dopraviť, náklady na dopravu znáša člen OMD sám,
  - pomôcky určené na rehabilitáciu sa zo zbierok neuhrádzajú,
- b) lieky, predpísané odborným lekárom, ktoré nehradí zdravotná poisťovňa, ale ich užívanie vedie k podstatnému zlepšeniu zdravotného stavu,
  - za lieky sa nepovažujú vitamíny,
- c) finančný príspevok pri úprave bytu, ak člen OMD nemá dostatok financií potrebných na doplatenie úhrady,
  - maximálne do výšky 7.000 Sk.

Sociálnu odkázanosť na peňažnú pomoc bude žiadateľ dokladovať príjmom. Ak je poberateľom peňažného príspevku na zvýšené výdavky z úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, stačí kópia rozhodnutia. Hranica príjmu žiadateľa je 3-násobok životného minima pre jedného člena rodiny.

Výkonný výbor rozhoduje o žiadostiach na základe štatútu a posúdenia celkovej situácie člena OMD v SR. Základným pravidlom na rozhodnutie o poskytnutí pomoci pre člena je Štatút pomoci.

O žiadostiach bude rozhodovať Výkonný výbor 4-krát ročne buď na zasadnutí alebo hlasovaním per rollam.

Vítame nových členov

Jána Budinského z Nových Zámkov, Martina Klimeckého z Bratislavy, Michala Knoteka z Bratislavy, Janu Meliškovú z Rimavskej Soboty, Alexandru Mindošovou zo Stupavy, Jaroslava Pokoša (za syna Miška) z Telgártu, Agnešu Poneszovú z Nových Zámkov, Andreu Švejďovú z Lehoty pri Nitre.

**Osud bol k nám opäť krutý
a nás navždy opustil:**

Jozef Gašparík z Bánoviec nad Bebravou vo veku 57 rokov.

**Neplačme a nechajme ho pokojne spať,
aj bez slz dá sa spomínať.**

**Správne znenie krížovky
z Ozveny č. 1/2005:**

*Vonkajšia krása je o to cennejšia
o čo viac vnútornej krásy skrýva.*

Knihy od nás dostanú: Anna Lapišáková z Medzilaboriec, Zuzana Malecká z Pohorelej, Zdena Malíková z Piešťan, Iveta Mináriková z Trenčína, Majka Smolková zo Žiliny, Mária Šormanová z Prievidze, Bohunka Valachová z Dolného Pialu.

Blahoželáme!

Ponuka kníh pre riešiteľov...

V odpovediach na naše ďalšie súťaže môžete pripísať aj dve knihy, ktoré by ste radi vyhrali v prípade, že Vás vylosujeme. Tu je naša ponuka:

Mara Pavese: Melissa, Thomas Brezina: Kto nás pritúli, Ľudo Zúbek: Jar Adely Ostrolúckej, Thomas Brezina: Čo bolo na palube Barakudy, Ivan Mládek: Banjo Band story, Valentínska kuchárka pre zalúbených, Ticho plavoucí: Fyzika víry, El"t"tat: Lék pro naši duši, Danica Janiaková: Tak už dost, Drahoslav Machala: Prezident I.Gašparovič, Ross MacDonald: Barbarské pobreží, Malý slovník slovenských spisovateľov.

Zapožičiavanie magnetoterapeutického prístroja

Výkonný výbor OMD rozhodol, že magnetoterapeutický prístroj sa bude môcť zapožičiavať členom OMD za poplatok 10 Sk na deň na obdobie jedného mesiaca. Pred zapožičaním sa s vypožičiavateľom uzatvorí zmluva.

Prístroj je momentálne voľný na Považí.

Zaujímavosť, ohláste sa telefonicky na tel. číslach: 02/4341 1686, 4341 0474 alebo písomne: OMD v SR, Banšelova 4, 821 04 Bratislava 2.

D ô l e ž i t é

Z novovyplnených prihlášok, ktoré ste nám poslali, sme zistili, že mnohí z vás nemajú dostatočné kompenzačné pomôcky (elektrické vozíky, zdvíhačky, mechanické vozíky, odsávačky hlienov, polohovacie postele a pod.). Prosíme všetkých, aby vybavovanie pomôcok neodďaľovali. Vhodná pomôcka dokáže výrazným spôsobom uľahčiť život osobe s postihnutím, ale aj rodinným príslušníkom a osobným asistentom. Zabezpečte si včas aj pre deti elektrické vozíčky. Pocit samostatnosti je nenahraditeľným pri výchove dieťaťa k nezávislému spôsobu života.

**NOVÝCH ČLENOV
prijímame na adrese:**

OMD v SR,
Banšelova 4,
821 04 Bratislava
Prihlášku si nájdete
aj na:

www.omdvrs.sk

Kontakty na členov

výkonného výboru:

Bc. Miroslav Bielik – bielak@omdvsr.sk
 Jozef Blažek – blazek@omdvsr.sk, tel.: 0903 268 688, 02/43411686
 Mgr. Mária Duračinská – duracinska@omdvsr.sk, tel.: 0905 163 935
 Ing. Ivana Juríková – jurikova@omdvsr.sk, Štefánikova 65, 941 01 Bánov
 Bc. Tibor Köböl – kobol@omdvsr.sk, tel.: 0905 929 387
 Mgr. Andrea Madunová – madunova@omdvsr.sk, tel.: 02/43410474
 MUDr. Andrej Vranovský – vranovsky@omdvsr.sk

revíznej komisie:

Margita Granecová – tel.: 02/65956194
 Ing. Vladimír Hron – tel.: 02/55575719, 0903 758 695
 Ing. Zuzana Tožičková – tel.: 02/45985607

Ďalšie dôležité adresy:

Ambulancia pre deti s NSO

MUDr. Roman Mego
 Neurologické odd., DFNSP
 Limbová 1
 833 40 Bratislava 3

Centrum pre neuromuskulárne ochorenia

Doc. MUDr. Peter Špalek, PhD.
 FN Ružinov
 Ružinovská 6
 826 06 Bratislava, t.č.: 02/43333248

Kancelária verejného ochrancu práv

Doc. JUDr. Pavel Kandráč, CSc.
 P. O. Box 1
 820 04 Bratislava 24

MPSVR SR

Špitálska 4
 816 43 Bratislava 1

MUDr. Gabriela Košturiaková

Ústav tuberkulózy a respiračných chorôb
 Kvetnica
 058 01 Poprad
 T.č.: 052/7166 111, 7731 072

MUDr. Ladislav Laho, CSc.

Primár KID
 Rooseveltova nemocnica
 974 01 Banská Bystrica

Ministerstvo zdravotníctva SR

Limbová 2
 833 41 Bratislava 3

Národná rada SR

Nám. A. Dubčeka 1
 812 80 Bratislava 1

Všeobecná zdravotná poisťovňa

Riaditeľstvo
 Mamateyova 17
 850 05 Bratislava 5

ÚRAD VLÁDY SR

Nám. slobody 1
 813 70 Bratislava 1

Kancelária prezidenta SR

Hodžovo nám. 1
 P. O. Box 128
 810 00 Bratislava 1

Prof. MUDr. Ľubomír Lisý, DrSc.

FN Ružinov
 Ružinovská 6
 826 06 Bratislava
 02/48234103

Národná rada OZP v SR

Žabotova 2
 811 04 Bratislava
 Tel./fax: 02/52491325

Oznamujeme

OMD v SR v rámci snahy o skvalitnenie služieb pre členov a jej priaznivcov ponúka fyzickým osobám priestor na uverejnenie bezplatných riadkových inzerátov na svojej internetovej stránke www.omdvsr.sk a v časopise Ozvena. Text inzerátov posielajte na adresu OMD uverejnenú na druhej strane obalu. Inzeráty môžu mať charakter ponuky a dopytu – byty, pomôcky, hľadanie asistenta a pod.

Podakovanie

Ďakujeme všetkým členom, ktorí sa pričínili o to, že OMD dostane 2% z dane. Ďakujeme, že ste oslovovali svojich rodinných príslušníkov, známych a priateľov.

Chcete ísť do divadla?

Chystáte sa do Bratislavy a pobyt v nej chcete spojiť s kultúrou?

Čo takto ísť na predstavenie do Divadla P. O. Hviezdoslava? Divadlo je, až na jeden schodík, bezbariérové. Držiteľ preukazu občana s ŤZP má zľavu 50 %. Pri ŤZP-S má zľavu aj jeho sprievodca. To isté platí aj pre operu SND, alebo činohru Malej scény, ibaže tieto sú **bariérové**.

Čo treba urobiť? Zistiť si program. Kde? V teletexte Markízy na str. 406, či na internetovej stránke www.snd.sk. A zavolať, zaesemeskovať alebo e-mailovať k nám, do OMD. Najlepšie aspoň týždeň vopred, nech máte dobré miesto. Nezabudnite na číslo svojho preukazu ŤZP, aby ste si mohli uplatniť zľavu! Lístky kúpime my a vy si ich vyzdvihnete v priestoroch OMD, prípadne sa dohodneme inak. Peniaze nám dáte pri prevzatí lístkov.

POZOR! Počas mesiacov júl a august sú divadelné prázdniny.

Kontakt: OMD v SR, Banšielova 4, 821 04 Bratislava, tel.: 02/43410474, 0903268688.

Prepravná služba

Slovenský Červený kríž so sídlom v Leviciach poskytuje prepravnú službu 8-miestnym motorovým vozidlom osobám so zdravotným postihnutím. SČK so sídlom v Leviciach v spolupráci s Nemocnicou a Poliklinikou v Leviciach vykonáva aj Asistenčnú službu SČK pre návštevníkov a pacientov, ktorí prichádzajú do zdravotníckeho zariadenia. Kontakt na prepravnú službu: 036/6379192.

Pozvánky na akcie

– kde myslia aj na osoby so zdravotným postihnutím –

Hudobný festival POHODA v Trenčíne, dátum konania: 15.7.-16.7.2005.

Hudobný festival HODOKVAS v Pezinku, dátum konania: 18.8.-20.8.2005.

Organizátori týchto podujatí nám oznámili, že na mieste konania týchto akcií budú aj bezbariérové WC.

NAMAĽUJTE A POŠLITE NÁM TO!

Milí naši členovia, v 1. čísle Ozveny sme Vás informovali o príprave výstavy diel z dielne našich šikovných členov. Prišli nádherné práce, ale je ich málo na to, aby sme z toho mohli urobiť vernisáž. Preto našu výzvu opakujeme a prosíme, posielajte nám svoje výtvy. Leto je na takúto prácu ako stvorené. Výtvarné práce budú vystavené na prvej vernisáži s názvom Vernisáž motýlika- dystrofika, ktorú plánuje Vaše „omd-čko“ usporiadať na začiatku jesene 2005 v Bratislave. Súčasťou projektu bude dražba obrazov a koláží, na ktorú budú pozvané známe osobnosti kultúrneho a spoločenského života. Výťažok z dražby sa prevedie na účet verejnej zbierky, z ktorého pomáhame ľuďom so svalovou dystrofiou. Prípadne, navrhnete spôsob využitia vydražených koruniek.

Pointa celej akcie: autormi obrazov a koláží by ste mali byť Vy, milí členovia! Vieme, že mnohí z Vás, malí i veľkí "motýlici-dystrofici" radi a pekne maľujete obrázky, za ktoré by sa nehanbil ani slávny maliar. Častokrát maľovanie nie je len dlhoročným koníčkom, ale pre mnohých z nás je i využitím toľkého množstva voľného času. Tak zúročme to! Pomôžte sebe aj iným, spolu vytvoríme farebný svet.

Preto Vás s radosťou všetkých vyzývame, maľujte, tvorte a posielajte svoje výtvy do 1. septembra 2005 na našu známu adresu: OMD v SR, Banšelova 4, 821 01 Bratislava.

Učme sa nie len prosiť a prijímať, ale i dávať a uvedomovať si, že i s malým skutkom, ale veľkou snahou, dokážeme robiť obrovské veci.

Organizátorky projektu "Vernisáž motýlika-dystrofika":

Alena Hradňanská, Lucia Mrkvicová, Tomáš Bacigal.

Kútik Agentúry osobnej asistencie

Agentúra osobnej asistencie sa vytvorením databázy osobných asistentov a užívateľov osobnej asistencie a poradenskou činnosťou stala podpornou inštitúciou pre našich klientov v Bratislave. Ako poradenská inštitúcia však pôsobí pre celé Slovensko. Cieľom našej práce je vyvolať aktivitu u ľudí s postihnutím, ale zároveň im uľahčiť získavanie dôležitých informácií o osobnej asistencii. Toľko v rámci základných informácií o Agentúre.

Sú tu prázdniny a veľa študentov sa rozpráhalo z Bratislavy do svojich domovov. Čiže niektorí asistenti sú vo svojich rodných mestách na voľnej nohe. **Ak máte problém s hľadaním vhodných osobných asistentov, dajte nám vedieť do OMD.** Možno sa s asistentmi „nájdete“ naším prostredníctvom. Zo zoznamu tzv. mimobratislavských asistentov Vám skúsime nájsť človeka, ktorý už od nás vie, čo to je osobná asistencia a o takúto prácu má záujem. Je na Vás, či takúto ponuku využijete.

Ďalšou formou, ako Vám chceme vyjsť v ústrety, je možnosť **nájsť si asistenta cez Ozvenu. Napište inzerát**, kde uvediete Vaše požiadavky na asistenta (úkony, vek, časový rozsah atď). Môžete ostať aj v anonymite, kontakt na Vás bude k dispozícii len u nás. My budeme iba sprostredkovateľmi.

Môžeme to skúsiť. Tu sú asistenti, ktorí sa prihlásili na základe nášho inzerátu na teletexte televízie **Markíza (str. 839)**. Kontakt na nich, je v OMD: Anna Janáková (43 r., Banská Bystrica), Ivana Šedinárová (37 r., Trenčianske Teplice), Jana Novosediaková (20 r., Banská Bystrica).

Môžete sa na nás obrátiť s akýmkoľvek problémom týkajúcim sa osobnej asistencie. Na požiadanie Vám zašleme aj brožúrku o osobnej asistencii, ktorú vydala naša organizácia.

Tešíme sa na spoluprácu.

Viedenská turistická kancelária prichádza s projektom pre turistov-vozičkárov

Rakúska turistická kancelária Wien-Turismus v rámci akcie „Viac informácií a menej znechutenia“ ponúka telesne postihnutým turistom až 30 trás prehliadok v rakúskej metropole s cieľom sprostredkovať týmto ľuďom intenzívnejší dojem z Viedne. Prehľad o dovolenkových miestach pre vozičkárov vo Viedni ponúka brožúra s názvom Viedenské tipy pre hostí s hendikepom, ktorú si možno prezrieť na internetovej stránke tejto agentúry. Kto nemá prístup na internet, môže si brožúru objednať aj telefonicky.

Ďalšie informácie nájdú záujemcovia na stránkach: www.info.wien.at/handicap.rtf v nemčine alebo na www.info.wien.at/access.rtf v angličtine.

Zvýhodnený program pre telefónne prípojky Pravda, 2. mája 2005

BRATISLAVA (dm) – Hovorca spoločnosti Slovak Telecom Radoslav Bielka informoval aj o možnosti zvolenia si vhodnejšieho programu pre občanov s ťažkým zdravotným postihnutím.

Ide o „Zvýhodnený volací program“. Poskytnúť ho možno občanom, ktorí sa nemôžu pohybovať bez cudzej pomoci a pre nevidiacich, ktorí sú odkázaní na sprievodcu. Podmienkou poskytovania tohto programu je, aby bol žiadateľ držiteľom preukazu občana ŤZP s červenou čiarou.

Zvýhodnený volací program je dostupný pre osobnú potrebu postihnutého človeka a môže byť aktivovaný len pre telefónnu prípojku zriadenú na adrese trvalého bydliska zdravotne postihnutej osoby. Cena mesačného paušálu je 33,10 Sk bez DPH, nie sú v nej zahrnuté žiadne voľné minúty, ale ceny volania sú porovnateľné s volacím programom ST Standard. Tak ako ostatné voliteľné programy, Zvýhodnený volací program umožňuje volania do všetkých typov sietí, aktiváciu doplnkových služieb. Na všetky volania sa navyše uplatňuje sekundová tarifácia po prvej prevolanej minúte.

Zvýhodnený volací program je určený aj pre občanov, ktorí boli účastníkmi odboja, bývalých politických väzňov, občanov, ktorí boli násilne odvezení do ZSSR v období komunistckej diktatúry, a občanov, ktorí boli príslušníkmi vojenských táborov nútených prác.

Aké zľavy zostali pri cestovaní Od tohto roka upravujú tarifné podmienky aj na prímestských linkách samosprávne kraje

Mária Ďurišová, BRATISLAVA – Už minulý rok pocítili zdravotne postihnutí občania v niektorých mestách vyššie výdavky za cestovanie, keď sa stalo, že zrušili v mestskej hromadnej doprave ich bezplatnú prepravu. Stať sa tak mohlo. Od 1. januára 2004 prešla totiž na základe rozhodnutia ministerstva financií regulácia cien v mestskej hromadnej doprave do pôsobnosti vyšších územných celkov.

Dopravcovia prevádzkujúci autobusovú dopravu na prímestských a diaľkových autobusových linkách v pravidelnej vnútroštátnej doprave sa v tom čase ešte museli riadiť opatrením ministerstva financií určujúcim maximálne ceny cestovného a podmienky regulácie cien vo vnútroštátnej pravidelnej autobusovej doprave osôb, podľa ktorého museli za osobitné cestovné prepravovať držiteľov preukazu ťažko zdravotne postihnutej osoby, aj ich sprievodcov.

Ani toto už neplatí. Od 1. januára 2005 upravujú „cestovné a tarifné podmienky“ samosprávne kraje, pre mestskú hromadnú dopravu cenovú a tarifnú pôsobnosť už majú mestá, obce. Diaľková doprava je komerčnou činnosťou dopravcu a tam si ceny a tarifné podmienky upravuje každý dopravca samostatne. Ministerstvo už nie je zakladateľom dopravných spoločností a nemôže zasahovať do tarifných podmienok dopravcu.

O prepravných podmienkach a o prípadnom osobitnom cestovnom pre zdravotne ťažko postihnutých občanov v mestskej hromadnej doprave sa treba informovať priamo na mestských úradoch. Navyše aj o prímestských linkách. Pri diaľkových linkách je potrebné osloviť priamo prepravné spoločnosti.

Zdravotne postihnutí občania majú zatiaľ zadarmo prepravu v Bratislave a Košiciach, v Banskej Bystrici podľa tarifného pásma zaplatia korunu alebo dve. V ostatnej doprave väčšina prepravcov naďalej poskytuje osobitné cestovné – najčastejšie 50 % z obyčajného cestovného, toto neplatí pri cestách do zahraničia.

Pri cestách na železnici zaplatia občania s ťažkým zdravotným postihnutím polovičné cestovné. Zľava platí pri cestovaní v 2. vozňovej triede osobných vlakov alebo rýchlikov. Držiteľ preukazu s potrebou sprievodcu má nárok na bezplatnú prepravu svojho sprievodcu a invalidného vozíka v služobnom vozni.

Pri použití rýchlika, IC alebo EC vlaku je potrebné zakúpiť si aj polovičný príplatok podľa použitého druhu vlaku a príslušnej vozňovej triedy, pri cestovaní IC vlakom navyše aj miestenku podľa kalendára silných a slabých dní.

Trate Tatranských električkových železníc, Ozubnicovej železnice a Trenčianskej elektrickej železnice poskytujú občanom s preukazmi zľavu vo výške 50 %.

Cestujúcich, ktorí sa pohybujú na vozíkoch, môže železnica za určitých podmienok prepraviť aj v služobnom vozni spolu s vozíkom. Do vybraných vlakov sú zaradené špeciálne vozne so zdvíhacou plošinou pre cestujúcich na vozíku, vrátane upraveného sanitárneho zariadenia.

Štúrovské kúpalisko už slúži aj vozičkárom

Na termálnom kúpalisku Vadaš v Štúrove v prvý májový deň sa už tradične začala letná turistická sezóna. Vadaš prežíva obdobie svojho najväčšieho rozvoja. V roku 2002 pribudli v areáli reštauračné zariadenia, v ďalšom roku trojhviezdičkový hotel Thermal, ktorý má aj bezbariérový vchod (nie je to hlavný vchod) a bezbariérové izby na prízemí. Vlani odovzdali bazén s vlnobitím. Ešte v máji dokončia viac ako 350 nových parkovacích miest. V priestoroch bývalých kasární obnovili 6 prízemných budov a postavili 42 trojhviezdičkových apartmánov s celkovou kapacitou 120 lôžok.

Postupne budú pribúdať ubytovacie kapacity chatového typu pre zhruba 500 nocľazníkov. Celoročnú návštevnosť by mal zvýšiť nový vonkajší sedačí bazén, prepojený s krytou plavárňou, ktorú môžu využívať aj telesne postihnutí. V nej je zdvižná „stolička“ Delfín, na ktorú vás personál kúpaliska posadí a spustí do bazéna. Takže termálne kúpalisko Vadaš (po slovensky divočina) je prístupné aj pre vozičkárov. Nebojte sa, navštívte toto kúpalisko, neobanujete.

Mgr. Eva Gluchová

Účinky Sol'nej bane

V Sol'nej bani sa nachádza soľ z Mŕtveho mora, v nej sú minerály, ktoré majú priaznivé účinky na rôzne ochorenia. Procedúry sú odporúčané nielen osobám so zdravotnými ťažkosťami, ale aj zdravým ľuďom, napríklad športovcom, ktorí si potrebujú dočerpať minerály. Takto je možné udržať si fyzickú, ale aj psychickú kondíciu. Pobyť v prostredí Sol'nej bane pôsobí upokojujúco, dodá energiu do ďalších dní. Čisté ionizované vzdušie, ktoré je v Sol'nej bani, pomáha pri liečení týchto ochorení a ťažkostí:

- horných a dolných dýchacích ciest (nos, hrdlo, dutiny, astma, dlhodobý zápal priedušiek a pľúc a pod.)
- nefunkčnosť štítnej žľazy
- srdcovo-cievne ochorenia, zvýšený krvný tlak, doliečenie po mozgovej príhode
- choroby zažívacieho traktu, žalúdočné vredy, Crohnova choroba, dvanástnik
- dermatologické ochorenia (psoriáza, rôzne zápalové kožné, alergie)
- dysfunkcie nervového systému
- neurózy, stresy a únavové stavy
- reumatické ochorenia.

Pobyť v Sol'nej bani napomáha spaľovaniu tukov, spomaľuje proces starnutia, vyhladzuje vrásky.

Zloženie soli z Mŕtveho mora: jód, meď, magnézium, železo, vápnik, draslík, sodík, mangán a iné minerály.

PONUKA

Humanitná nadácia zdravotne postihnutých nám oznámila, že rokovala s vedením rehabilitačného zariadenia „Sol'ná baňa“, ktoré sídli v Bratislave na Hattalovej ul. č. 12/A – bývalá budova TESLY. Rokovania boli úspešné

a Humanitná nadácia zdravotne postihnutých dosiahla 50 % zľavu na vstup pre členov organizácií zastupujúcich občanov so zdravotným postihnutím, členov Jednoty dôchodcov Slovenska a členov klubov dôchodcov.

OMD v prípade záujmu svojich členov sprostredkuje túto zľavu pomocou HNZP.

Parlamentná správa od poslanca Petra Bódyho...

Vážení kolegovia, posielam Vám posledné informácie z rokovania parlamentu, zo 42. schôdze, otvorený zákon o sociálnej pomoci...

Poslanec NR SR Peter Bódy za SF k otvorenej novele Zákona o sociálnej pomoci č. 195/1998, predkladanej pani poslankyňou NR SR Máriou Sabolovou, podal osem zásadných pozmeňovacích návrhov na riešenie peňažných príspevkov kompenzácií dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia. Pozmeňujúce návrhy pána poslanca Bódyho Vám zasielam v prílohe. Vzhľadom na skutočnosť, že záverečný účet Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny za rok 2004 vykazoval úsporu vo výške 900 miliónov Sk v časti kompenzácií dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia pri rozpočte 5 miliárd Sk

na tieto účely, považovali sme za opodstatnené okamžite pripraviť pozmeňovací návrh, ktorý by reflektoval neadekvátne nastavenie parametrov a súm pre priznávanie peňažných príspevkov vyplácaných občanom s ťažkým zdravotným postihnutím ako kompenzáciu dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia. Zvlášť s vedomosťou, že rozpočet pre rok 2005 pri rovnakom nastavení parametrov pre vyplácanie peňažných príspevkov kompenzujúcich ťažké zdravotné postihnutie bol rozpočtovaný vo výške 5 miliárd 713 miliónov Sk, usúdili sme, že za takýchto okolností vznikne v tejto časti rozpočtu Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny ešte markantnejší prebytok, cca 1 miliarda 200 miliónov Sk, aj pri predpokladanom miernom náraste poberateľov tohoto peňažného príspevku. Žiaľ, pozmeňovací návrh poslanca Petra Bódyho **v parlamente neprešiel hlasmi koalíčných poslancov SDKÚ, KDH, ANO, SMK.**

Uvedené skutočnosti v rozpočte Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SF považuje za hrubé porušenie rozpočtových pravidiel práve tam, kde sú elementárnou potrebou sanácie života tých najslabších.

Viete o tom, že

telesne postihnutí ľudia už môžu mať nielen asistenčného psíka, ale aj opičku?

Je to malpa kapucínska a jej výcvikom sa zaoberá bostonská organizácia Helping Hands. Od roku 1979 vycvičila viac než 90 opičiek. Nedávno otvorila prvú „opičiu univerzitu“, kde má byť ročne vyškolených asi 20 týchto inteligentných,

bystrých a na človeka si rýchlo zvykajúcich opičiek.

Malpy sa na „univerzitu“ dostávajú po 5-6 rokoch prípravy, dovtedy vyrastajú v rodinách dobrovoľníkov. „Študijný program“ trvá jeden až dva roky. Po ňom už opičky vedia pomáhať hendikepovaným ľuďom s bežnými každodennými úkonmi. Zdvihnú telefón, prinesú knihu, jedlo, pitie, vedia učesať, pustiť hudbu alebo video, vedia otvoriť chladničku alebo uložiť cédečko do prehrávača.

Malpy kapucínske sa dožívajú približne 40 rokov.

Podrobnejšie informácie nájdete na www.helpinghandsmonkeys.org.

Spracovala: Klaudia

„LIETADLOMARATÓN“

Náš "oemďacky Herkules" Ďuri Barbarič ani cez prázdniny nezaháľa. Prednosť pred vyvaľovaním sa na Šírave dal pokusu o ďalší zápis do Guinnessovej knihy rekordov. 16.7.2005 v Hornom Hričove, pri Žiline, sa ide pokúsiť o „**Lietadlo-maratón**“, ktorý chce venovať všetkým ľuďom postihnutým svalovou dystrofiou, ktorí majú pred sebou ťažký „životný maratón“.

Ako prvý človek na svete by som chcel prejsť dĺžku maratónskej trate, čo je 42 195 m a ťahať pri tom lietadlo.

Bude to prvý „**LIETADLOMARATÓN**“ na svete a týmto výkonom sa budem uchádzať o ďalší zápis do Guinnessovej knihy rekordov.

Kto môžete, pridite podporiť nášho Ďuriho.

S pozdravom Juraj Barbarič

Plán akcií Juraja Barbariča na prvý polrok 2005

- Január 2005 Taliansko – tlačenie auta pomocou ostrého noža, opretého o hrud', na 100 m – pokus o zápis do Guinnessovej knihy rekordov.
- Február 2005 Bratislava – vnesenie 50 l suda s olejom na 29. poschodie druhej najvyššej budovy na Slovensku – pokus o zápis do Guinnessovej knihy rekordov.
- Marec 2005 Žilina – pučenie plechoviek s energetickým nápojom jednou rukou (plechovka je plná a pod tlakom) pokiaľ z nej „nevyžmýkam“ obsah do pohára – výťažok v prospech ľudí so svalovou dystrofiou.
- Apríl 2005 Bratislava – tlačenie autobusu s ľuďmi, symbolické cestovné v prospech ľudí postihnutých svalovou dystrofiou.
- Máj 2005 Nitra – pokus o zápis do Guinnessovej knihy rekordov v štikaní drôtu priemeru 5 mm za rekordný čas.

Nezabudnite teda na akciu, na ktorú Vás Juraj všetkých pozýva:

- Júl 2005 Žilina – „LIETADLOMARATÓN“ – ťahanie lietadla na dĺžku maratónskej trate 42 km 195 m – pokus o zápis do Guinnessovej knihy rekordov.

**NOVÉ PRAVIDLÁ PRI VYDÁVANÍ OZNAČENÍ O1
NA MOTOROVÉ VOZIDLÁ**

Na základe metodického usmernenia Ministerstva vnútra SR pre krajské úrady poskytujeme čitateľom nasledovné informácie:

Nové označenia O1 a k nim patriace preukazy vydávajú:

**Krajské úrady
odbory všeobecnej vnútornej správy a živnostenského
podnikania**
(príslušné podľa miesta trvalého bydliska)

Označenie a preukaz budú vydané na základe písomnej žiadosti občanovi, ktorý priloží tieto potvrdenia:

- a) doklad totožnosti,
- b) preukaz občana s ťažkým zdravotným postihnutím,
- c) posudok o miere funkčnej poruchy z úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

V posudku musí byť uvedené, že občan je v oblasti mobility odkázaný na individuálnu prepravu podľa § 17 zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov.

Doba platnosti:

Osobe ťažko zdravotne a pohybovo postihnutej sa vydáva osobitné označenie O1 s preukazom na dobu zhodnú s dobou platnosti preukazu ŤZP a posudku o miere funkčnej poruchy.

(Toto stanovisko je oproti pôvodnému zmenené. V pôvodnom sa uvádzalo, že preukazy pre občanov s telesným postihnutím sa budú vydávať na dobu 2 rokov. OMD písomne oslovila Ministerstvo vnútra, ktoré ustúpilo od tejto požiadavky. Na základe rokovania s odborom integrácie MPSVR SR budú pracovníci odborov sociálnych vecí jednoznačne uvádzať dobu trvania preukazu a posudku o miere funkčnej poruchy.)

Na konanie vo veci vydania označenia O1 a jeho preukazu môžete splnomocniť osobu, ktorá za vás označenie a preukaz preberie.

Preukaz k označeniu O1 je neplatný, ak:

- a) jeho držiteľ nepožiadalo o predĺženie doby platnosti,
- b) boli v ňom neoprávnené urobené zmeny,
- c) záznamy v ňom nezodpovedajú skutočnosti,
- d) záznamy v ňom sú nečitateľné,
- e) bol zničený alebo jeho držiteľ zomrel,
- f) bol akokoľvek zneužitý alebo ho použila neoprávnená osoba.

V takýchto prípadoch je potrebné preukaz odovzdať krajskému úradu, ktorý ho vydal a požiadať o vydanie nového preukazu.

KRÍŽOVKA ONDREJA BOSÍKA

Tajničku tvorí výrok Immanuela Kanta a je ukrytá postupne v prvom stĺpci krížovky, v trinástom stĺpci krížovky, v tajničke spojenjej hrebeňovky a v siedmom stĺpci krížovky.

Správne riešenie pošlite na adresu:

OMD v SR, Baňšelova 4, 821 04 Bratislava

Správne riešenie môžete zaslať aj elektronickou poštou
ozvena@omdvsr.sk – vždy si vyžiadajte potvrdenie o doručení –
alebo SMS-kou na číslo: 0905 929 387.

Legenda:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A													
B													
C													
D													
E													
F													
G													
H													
I													
J													
K													
L													
M													
N													
O													

A. Východoslovenská obec – robia
– prahni. B. Rieka v Kamerune
– utekaj (po rusky) – ísť po latinsky.
C. Auto-moto-revue (skr.) – slovné
vystúpenie – arabský sultanát.
D. Bývalý brazílsky prezident
– černoch (po rusky) – hrčovitý kus
nie č o h o. E. Svitanie
– severoamerická lasicová šelma
– osviežuj rosou. F. Pýta sa (po
česky) – sústava rovnakých
zariadení – kód Slovenska. I
G. Staroegyptský boh Slnka
– grécky politik – upar. H. Chodte
(po rusky) – stupeň vrchnej kriedy
(geol.) – odvážny. I. Motýle,
škodiace šatstvu – patriaci Djanovi
– cirkevná skratka. J. Skratka
kombinovaného hnojiva – zhrňal,
nadobúdal (majetok) – ženské
meno. K. Ženské meno – drží (nár.)
– plytký záliv. L. Francúzske ženské meno – rieka v Španielsku – domáce meno
Lýdie. M. Steh – rieka v Česku – zmrznutá voda (po česky). N. Elektricky nabitá
častica (po česky) – čiastočne uzavri – izraelsky tenista. O. Slovo úcty v strednej
Ázii – cirkevný snem – staršia talianska filmová herečka (Lucia).

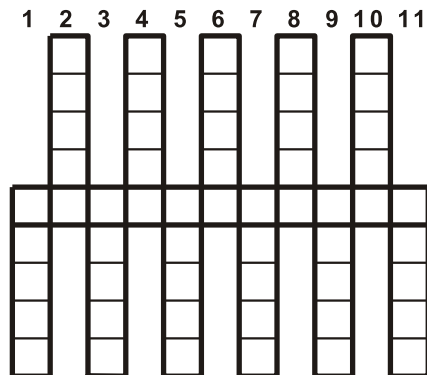
1. PRVÁ ČASŤ TAJNIČKY. 2. Slovenský spisovateľ – suma na doplatenie. 3. Palivá
(hovor.) – hodváb (text.) – domáce meno Anny. 4. Zn. ruských lietadiel
– priklincuje – skratka najvyššej technickej kvality reprodu. techniky
– postskriptum. 5. Slepacie mláďa – krotký (po angl.) – torta (po česky) – rytím
vyhĺb. 6. Plukovníci (nem.) – patriaci Daniele. 7. ŠTVRTÁ ČASŤ TAJNIČKY. 8. Druh
tabliet – mužské meno. 9. Úkaz – výlučok pri niektorých zápaloch – sníval
– značka starších nákladných áut. 10. Citoslovce – druh veľryby – natierala

smolou – sibírsky veľtok. 11. Hlavná postava knihy A. Gajdara – spievanie – malý Emil. 12. Pracoval v úrade – meno Mozarta. 13. DRUHÁ ČASŤ TAJNIČKY.

Pomôcky: Noun, Jair, Simitis, Janet, Esla, Okun, Bose, tame, Abelard, orka.

Legenda spojených hrebeňoviek:

1. Svetoznámy slovenský grafik a maliar (Koloman).
2. Patriaci Ferovi.
3. Spevohra.
4. Počítaj.
5. Zbavoval fúzov.
6. Chalúpkova báseň.
7. Živočích mužského pohlavia.
8. Zdroj pohybu v aute.
9. Tretí pád.
10. Najhrubší prst.
11. Grécka bohyňa múdrosti.

Milí čitatelia Ozveny!

Dostáva sa Vám do rúk najnovšie číslo Ozveny a s ním aj moja rubrika ZOZNAMKA OZVENY – ZOZ. Vám, ktorí sa s touto rubrikou stretávate po prvýkrát, by som rada v krátkosti vysvetlila, o čo vlastne ide. Ako ste vyčítali z názvu, hlavným cieľom je zoznámenie, nadviazanie kontaktov, poprípade získanie nových kamarátov. Ja v tomto celom predstavujem iba akéhosi sprostredkovateľa, ktorému Vy pošlete stručný inzerát aj s kontaktom na Vás. Ako príklad Vám môžu poslúžiť nižšie uvedené inzeráty. Trvanie tejto rubriky záleží iba od Vás, našich čitateľov.

Skontaktovať sa so mnou môžete na adrese: Ing. Ivana Juríková, Štefánikova 65, 941 01 Bánov, alebo e-mailom na jurikova@omdvsr.sk. Som rada, že som svojou rubrikou vyvolala u Vás záujem. Presne takto som si to predstavovala. Pevne dúfam, že to takto bude pokračovať aj v budúcich vydaniach Ozveny.

Vaše prvé inzeráty:

Volám sa Miro Kováč, mám 21 rokov. Bývam v Revúcej, no teraz študujem v Bratislave na OA. Pred 4,5 rokom sa mi stal úraz. Teraz chodím pomocou barly. Moje záľuby: šport, rock, dejiny. Mám modrozelené veľké oči, 176 cm a 64 kg. Rád by som sa zoznámil s dievčaťom od 17 rokov. Môžeš sa mi ozvať na adresu: Miro Kováč, DSS Gaudeamus, Mokrohájska 3, 844 08 Bratislava; alebo na mobil: 0907 336 919.

Ahoj, volám sa Monika. Ak máš zmysel pre humor, dobré srdiečko a „vodičák“, napíš 27-ročnej (vraj prítažlivej [:-])), ktorá je od 16 rokov na vozíku. Bývam pri Žiline a odpovede očakávam na čísle 0907 274 881 alebo fridom@zoznam.sk.